

VPTZ Registratie 2018

Uitgevoerd in opdracht van
VPTZ Nederland

Rapport
Oktober 2019

Inhoudsopgave

VPTZ Nederland
Barchman Wuytierslaan 10
3818 LH Amersfoort

Fleur Imming (directeur)
Marielle Gouwenberg (kennis en informatie)

Tel: 033-7601070
info@vptz.nl
www.vptz.nl

DirectResearch
Herengracht 454
1017 CA Amsterdam

Robert Röling (research consultant)
Natalia Valk (research manager)

Tel: 020-7707579
info@directresearch.nl
www.directresearch.nl

Aangesloten bij
MOA, ISO gecertificeerd

Voorwoord	3
------------------	----------

Deel A INLEIDING

Hoofdstuk 1 Opzet	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doelstelling	4
1.3 Vragenlijst	4
1.4 Methode	5
1.5 Deelname organisaties	5
1.6 Respons	7
1.7 Rapportage	8

Hoofdstuk 2 Samenvatting	9
2.1 Belangrijkste bevindingen	9
2.2 Vogelvlucht	10
2.3 Kengetallen	12

Deel B BEGELEIDING

Hoofdstuk 3 Cliënten	14
3.1 Aantal ondersteunde cliënten	14
3.2 Ondersteuningsduur en bezettingsgraad	16
3.3 Aanmeldingen	18
3.4 Achtergrond van cliënten	22
3.5 Kwaliteitsmetingen	22
3.6 Klachtenregeling en privacyreglement	23
3.7 Nazorg na overlijden	24

Hoofdstuk 4 Uitvoerenden	25
4.1 Aantal vrijwilligers en verloop	25
4.2 Kenmerken van vrijwilligers	28
4.3 Inzet vrijwilligers	28
4.4 Coördinatoren en bestuursleden	32
4.5 Betaalde medewerkers	34
4.6 Scholing	35

Deel C FINANCIËN

Hoofdstuk 5 Inkomsten	37
5.1 Totaal	37
5.2 VWS-subsidie	39
5.3 Subsidies van gemeenten	40
5.4 Inkomsten uit andere bronnen	41
5.5 Eigen bijdrage gasten en logees	42

Hoofdstuk 6 Uitgaven	44
6.1 Alle uitgaven	44
6.2 Kosten 2018 versus voorgaande jaren	45
6.3 Tekort en overschot	47
6.4 Ontwikkeling inkomsten/uitgaven	49

Bijlage 1 - kengetallen per provincie	50
--	-----------

Voorwoord

Voor u ligt de VPTZ Registratierapportage 2018. Deze rapportage geeft een overzicht van het waardevolle werk van de leden van de vereniging VPTZ Nederland. Het vormt een basis voor de beleidsontwikkeling binnen onze vereniging en de belangenbehartiging richting belangrijke stakeholders, zoals het ministerie van VWS. Dit maakt de registratierapportage tot een van de belangrijkste uitgaven van VPTZ Nederland.

Ook dit jaar zien we weer een groei in het aantal mensen dat ondersteund wordt door vrijwilligers: 13.214. Dit is een stijging van 7% ten opzichte van 2017. In het meerjarenbeleidsplan 2016-2020 van VPTZ Nederland is als ambitie benoemd dat in 2020 bij 15% van alle niet acute sterfgevallen ondersteuning is geboden door onze lidorganisaties (destijds was dit 12%). In 2018 blijkt dit 14,7% te zijn. De verwachting is dan ook dat de gestelde ambitie voor 2020 zeker wordt behaald.

Wat daarbij wel opvalt is dat we de groei van het aantal cliënten vooral terugzien in hospices. Was het aantal inzetten van vrijwilligers in de thuissituatie jarenlang stabiel, in 2018 is er voor het eerst een lichte daling. Thuis sterven is een belangrijke kernwaarde in Nederland. Onderzoek wijst ook uit dat mensen bij voorkeur thuis sterven. VPTZ Nederland zou graag meer inzicht hebben in waarom de inzet van vrijwilligers juist daar achterblijft. Het onder de aandacht brengen van wat vrijwilligers kunnen betekenen, bijvoorbeeld door het versterken van de samenwerking met de beroepsmatige zorg, lijkt niet voldoende. Een eerste aanzet is een onderzoek dat studenten Verpleegkunde uitvoeren in de tweede helft van 2019. Zij gaan op kleine schaal onderzoeken welke factoren in de laatste levensfase meespelen bij de keuze van de plaats van sterven.

In 2018 werd door 12.012 vrijwilligers ondersteuning verleend bij cliënten in de laatste levensfase, een groei van 5% ten opzichte van het voorgaande jaar. Het is mooi om te zien dat steeds meer mensen ervoor kiezen dit vrijwilligerswerk te doen. We zien daarbij wel dat de manier waarop mensen vrijwilligerswerk doen verandert, waardoor bijvoorbeeld het aantal uren dat ze ingezet willen worden minder is. Dit is een aandachtspunt.

We zijn trots op wat er gedaan en bereikt is. We bedanken de deelnemende organisaties voor de gegevens die zij hebben aangeleverd. Zij maken het mogelijk om als VPTZ Nederland inzicht en transparantie te geven aan een ieder die zich wil verdiepen in het bijzondere werkveld van de vrijwillige palliatieve terminale zorg. Waar we met elkaar hard werken aan onze missie: ***‘Aan een ieder in zijn laatste levensfase en diens naasten, bieden opgeleide vrijwilligers – daar waar nodig en gewenst – tijd, aandacht en ondersteuning’***

Fleur Imming
Directeur VPTZ Nederland

Oktober 2019

1. Opzet

1.1 Inleiding

Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg (VPTZ) Nederland is de landelijke vereniging van organisaties die tijd, aandacht en ondersteuning bieden aan mensen in de laatste levensfase en hun naasten. Deze zorg door opgeleide vrijwilligers wordt zowel thuis, in hospices en steeds vaker in zorginstellingen geboden. Op 31 december 2018 waren er 206 organisaties aangesloten bij VPTZ Nederland.

Ieder jaar verzamelt VPTZ Nederland de meest relevante gegevens van de aangesloten organisaties, met als doel het werk in kaart te brengen en de ontwikkelingen te volgen. Deze gegevens worden door onderzoeksbureau DirectResearch samengevat in een registratierapportage, die inzicht geeft in de aard, omvang, organisatie en financiering van de vrijwillige palliatieve terminale zorg. De registratie is gebaseerd op gegevens van individuele lidorganisaties die vrijwilligers inzetten. Een aantal van de aangesloten organisaties (regio-organisaties, organisaties in oprichting of organisaties die eind 2018 zijn gestart) zijn niet meegenomen. Daarnaast zijn er aangesloten organisaties die meerdere locaties hebben en voor elke locatie apart vragenlijsten invullen. In 2018 hebben 203 organisaties de online vragenlijst ontvangen. Met een respons van 92% kan een representatief beeld van de activiteiten worden gegeven.

1.2 Doelstelling

Met het samenstellen van de Registratierapportage VPTZ worden diverse doelen beoogd.

- **Belang van vrijwilligers** Bij alle VPTZ-organisaties zijn vrijwilligers actief in verschillende rollen. Deze rapportage is dan ook ten eerste bedoeld om het maatschappelijk belang van hun werk te benadrukken. De rapportage helpt daarnaast om de positie van VPTZ-vrijwilligers binnen het veld van de palliatieve terminale zorg te versterken.
- **Verantwoording naar financiers** Daarnaast is dit rapport een verantwoording naar financiers die dit werk mogelijk maken met private en overheidsmiddelen.
- **Handvatten voor organisaties** Voor de leden van VPTZ Nederland biedt deze rapportage handvatten om de eigen organisatie te plaatsen in het veld van de vrijwillige palliatieve terminale zorg. Daarnaast kunnen zij dit rapport als aanknopingspunt gebruiken voor het verbeteren van de eigen organisatie en het inrichten van de administratie. Naast deze rapportage ontvangen organisaties een individuele terugkoppeling waarin hun gegevens worden afgezet tegen die van vergelijkbare organisaties.
- **Inzicht voor betrokkenen** Doordat er ieder jaar een registratierapportage verschijnt, worden er meerjarenvergelijkingen gemaakt. In het rapport worden hiermee trends en ontwikkelingen zichtbaar.
- **Input voor onderzoek** Verder biedt dit rapport een cijfermatige onderbouwing die gebruikt kan worden voor verder (wetenschappelijk) onderzoek.

1.3 Vragenlijst

Elk jaar wordt de vragenlijst waarmee de informatie wordt opgehaald geactualiseerd. De aanpassingen in de vragenlijst voor 2018 zijn minimaal geweest. Bij het vaststellen van de vragenlijst wordt ook gekeken naar vragen die wel relevant zijn, maar niet elk jaar uitgevraagd hoeven te worden. Deze vragen hebben veelal betrekking op ontwikkelingen die niet snel gaan. In de afgelopen jaren is gebleken dat het voor Palliatieve Units (PU's) moeilijk is om de geldstromen verbonden aan het vrijwilligersdeel en het beroepsmatige deel uit elkaar te halen. Daarom is besloten de vragenlijst over financiën achterwege te laten voor PU's.

1.4 Methode

Dit onderzoek betreft een survey, waarbij aan de hand van beschrijvende statistiek de activiteiten van VPTZ-organisaties in kaart worden gebracht. Organisaties kregen de vragenlijst online aangeboden. Met een unieke inlogcode konden zij op elk gewenst tijdstip inloggen vanaf 8 april tot en met 17 juni 2019. De vragenlijst bestond uit vier delen die onafhankelijk van elkaar konden worden ingevuld: deel A Uw organisatie, deel B Financiën, deel C Cliënten en inzetten en deel D Uitvoerenden. Organisaties werden daarnaast – op basis van type organisatie – automatisch ingedeeld bij het juiste type vragenlijst.

1.5 Deelname organisaties

Net als voorgaande jaren worden er vijf typen organisaties onderscheiden. De organisaties kunnen volledig zelfstandig zijn of onderdeel van een (al dan niet beroepsmatige) zorg- of welzijnsorganisatie. Het totaal aantal deelnemende organisaties is iets gestegen ten opzichte van 2017, daarnaast zien we in de afgelopen jaren een (trendmatige) verschuiving binnen de typen organisaties. Het aantal organisaties dat alleen vrijwilligers inzet in de thuissituatie (PZth) is gedaald. Bekend is dat dit komt door fusies tussen PZth's en tussen PZth's en BTH's. Het aantal bijna-thuis-huizen groeit nog.

Tabel 1.1 Aantal organisaties dat de online vragenlijsten heeft ontvangen naar type organisatie

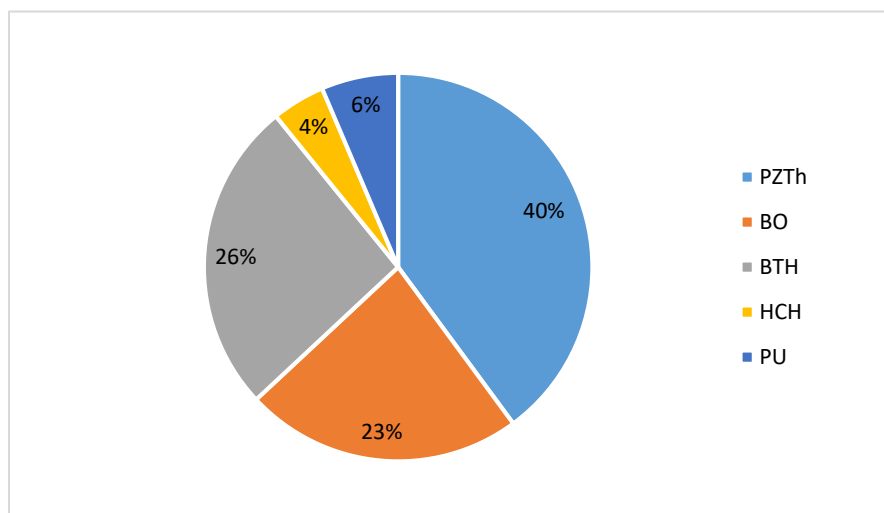
Type	Afkorting	Omschrijving	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Palliatieve zorg thuis	PZTh	Organisaties die vrijwilligers thuis inzetten	102	102	97	94	91	89	84	81
Beide-organisaties	BO	Organisaties die vrijwilligers thuis én in het hospice inzetten ¹	40	41	42	41	43	45	45	47
Bijna-thuis-huizen	BTH	Organisaties die vrijwilligers in het hospice inzetten	33	33	34	43	41	43	49	53
Highcare hospices	HCH	Organisaties die vrijwilligers inzetten in het hospice en minimaal 1 verpleegkundige op de loonlijst hebben staan	14	14	15	14	14	12	10	9
Palliatieve units	PU	Organisaties die vrijwilligers inzetten in een palliatieve unit als onderdeel van een grotere zorg- of welzijnsinstelling	7	6	7	7	8	9	10	13
Totaal			196	196	195	199	197	198	198	203

Optelsom activiteiten van de VPTZ-leden

Naast organisaties die thuis of in een hospice ondersteuning bieden, kennen we ook Beide-organisaties (BO's). Deze ondersteunen zowel thuis als in hospices. De meeste Beide-organisaties bestaan uit 1 PZTh en 1 BTH. Er zijn echter ook Beide-organisaties, die bestaan uit een PZTh-HCH-combinatie of uit meerdere PZTh's en/of meerdere BTH's en/of een HCH. Tellen we al deze onderdelen bij elkaar op, dan ontstaat een andere som. In dat geval gaat het om 129 organisaties die thuis inzetten en 124 hospices (97 BTH, 13 HCH en 13 PU).

¹ Drie HCH's die ook ondersteuning thuis bieden zijn in deze rapportage als Beide-organisatie (BO) opgenomen. 44 BO's zijn combinaties van PZTh en BTH.

Figuur 1.1 Verdeling organisaties die de vragenlijsten hebben ontvangen naar type (2018)

Tabel 1.2 Bestaansduur organisaties 2008 - 2018

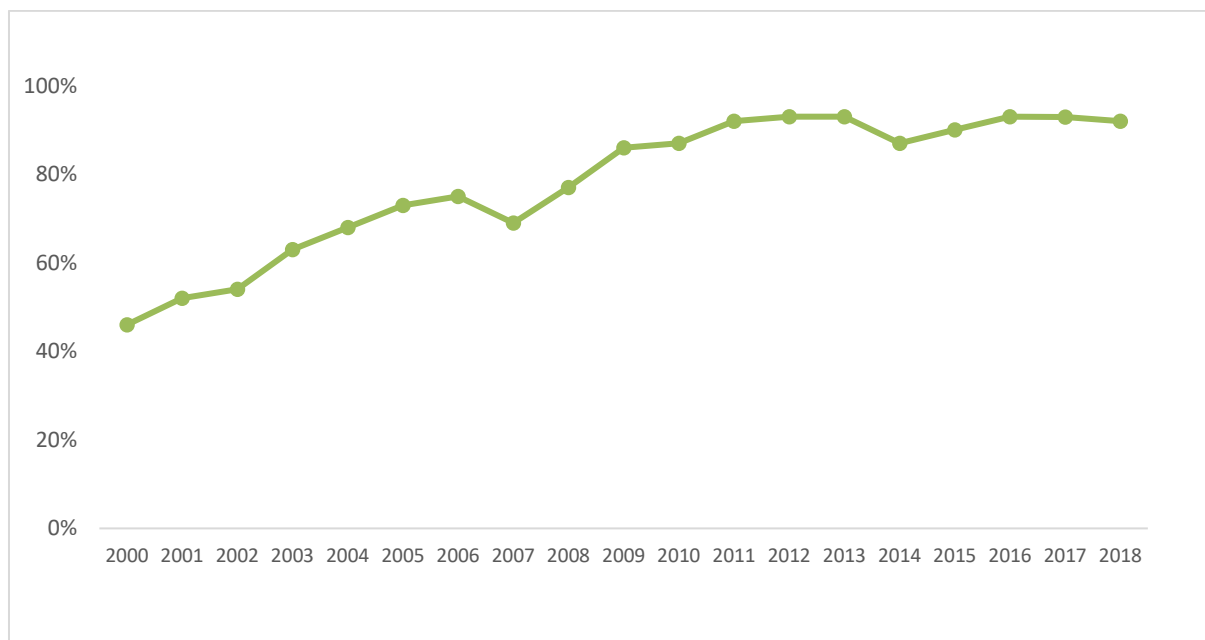
		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
		N = 150	N = 166	N = 188	N = 181	N = 184	N = 182	N = 173	N = 182	N = 184	N = 184	N = 203
0 tot 5 jaar	#	35	31	39	36	24	20	26	15	15	21	19
	%	23%	19%	21%	20%	13%	11%	15%	8%	8%	11%	9%
6 tot 10 jaar	#	27	27	31	27	28	32	30	31	25	25	20
	%	18%	16%	17%	15%	15%	18%	17%	17%	14%	14%	10%
11 tot 20 jaar	#	64	74	83	77	82	70	62	65	65	57	72
	%	43%	45%	44%	43%	45%	38%	36%	36%	35%	31%	35%
ouder dan 20 jaar	#	24	34	35	41	50	60	55	71	79	81	92
	%	16%	20%	19%	23%	27%	33%	32%	39%	43%	44%	45%

Continuïteit Het aantal organisaties ouder dan 20 jaar stijgt, wat aangeeft dat de branche stabiel is. Vanaf 2018 wordt het aantal organisaties dat de vragenlijsten heeft ontvangen hier getoond, in plaats van het aantal dat heeft deelgenomen aan het onderzoek.

1.6 Respons

Van de 203 organisaties die de online vragenlijst ontvingen, hebben 187 organisaties één of meerdere onderdelen ingevuld. De respons voor dit jaar ligt daarmee op 92%, wat vergelijkbaar is met vorig jaar. Van de deelnemende organisaties heeft 88% alle onderdelen ingevuld. Deze respons is meer dan voldoende voor het geven van een representatief beeld.

Figuur 1.2 Respons 2000 – 2018

Tabel 1.3 Respons 2018 per onderdeel naar type organisatie

Onderdeel	Type	PZTh N = 81	BO N = 47	BTH N = 53	HCH N = 9	PU N = 13	Totaal N = 203
Deel A Relatiebeheer	#	75	45	53	7	6	186
	%	93%	96%	100%	78%	46%	92%
Deel B Financiën	#	74	45	47	8		174
	%	91%	96%	89%	89%		92%
Deel C Cliënten	#	75	45	53	6	5	184
	%	93%	96%	100%	67%	38%	91%
Deel D Uitvoerenden	#	74	45	53	7	6	185
	%	91%	96%	100%	78%	46%	91%
Minimaal 1 onderdeel	#	75	45	53	8	6	187
	%	93%	96%	100%	89%	46%	92%
Alle onderdelen	#	73	45	47	6	5	176
	%	90%	96%	89%	67%	38%	87%

1.7 Rapportage

De uitkomsten van de verschillende typen organisaties worden in het rapport apart weergegeven. De gegevens van PZTh's met of zonder betaalde coördinatie zijn daar waar zinvol gesplitst. De gegevens van BO's worden, waar mogelijk en nodig, gesplitst in organisaties met 1-2 bedden en organisaties met meer dan 2 bedden. Dit geldt vanaf 2018 ook voor de gegevens van BTH's met 2-3 bedden en BTH's met meer dan 3 bedden. Het splitsen van de gegevens van BO's voor het thuisgedeelte en hospicegedeelte was niet mogelijk, omdat slechts een aantal van deze organisaties deze gegevens gesplitst aanleverde.

De gegevens van 2018 worden daar waar het mogelijk en zinvol is, vergeleken met voorgaande jaren. Soms is het hiervoor nodig om de gegevens van voorgaande jaren te extrapoleren naar dit jaar. Hierbij is rekening gehouden met de verhouding tussen typen organisaties (gewogen extrapolatie).

De uitkomsten van dit onderzoek worden ook individueel aan de deelnemende VPTZ-organisaties teruggekoppeld, waarbij zij hun uitkomsten met die van andere organisaties kunnen vergelijken. Interessante vergelijkingspunten daarbij zijn onder andere de gemiddelde kosten per cliënt, het aantal vrijwilligers per (betaalde) coördinator en de huisvestingskosten.

2. Samenvatting

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen en resultaten van het onderzoek weergegeven. Vervolgens worden de belangrijkste getallen per onderwerp en type organisatie vermeld.

2.1 Belangrijkste bevindingen

Gedegen overzicht Dit rapport geeft met 92% respons een in hoge mate betrouwbaar overzicht van wat er in 2018 bij de VPTZ-organisaties is gebeurd. Zestien organisaties hebben geen van de onderdelen ingevuld. Betrokkenen en externen (zoals het ministerie van VWS, fondsen en samenwerkingspartners) krijgen met dit rapport goed inzicht in de door de vrijwilligers verrichte ondersteuning, de omringende activiteiten en financiën.

Veel werk verzet De 203 bij VPTZ Nederland aangesloten organisaties hebben 13.214 cliënten ondersteund in 1.514.183 uur. Hiervoor waren 12.012 VPTZ-vrijwilligers beschikbaar. Cliënten worden zowel thuis als in het hospice gemiddeld ruim drie weken ondersteund.

Stijging aantal cliënten en vrijwilligers Het aantal cliënten is met 7% gestegen ten opzichte van vorig jaar. Het aantal vrijwilligers stijgt naar 12.012, een stijging van 5% ten opzichte van 2017. Er zijn 36 organisaties die aangeven een tekort aan vrijwilligers te hebben. In totaal waren er 277 extra vrijwilligers nodig.

Meeste cliënten in hospice Ook dit jaar worden meer cliënten ondersteund in hospices dan in de thuissituatie. In 2009 werd nog 55% van de cliënten thuis ondersteund en 45% in hospices. Sinds 2010 is deze verhouding gekanteld. In 2018 ontving 59% van de cliënten ondersteuning in het hospice, 36% thuis en 5% elders (beroepsmatige zorginstellingen, zoals een verpleeghuis).

Deskundigheidsbevordering De meeste organisaties laten vrijwilligers en coördinatoren een (introductie) training volgen. In 2018 waren er 20.947 deelnemers aan trainingen. Dit betreft trainingen van het landelijke scholingsaanbod van de VPTZ Academie, trainingen gevolgd bij andere instituten en (thema)bijeenkomsten georganiseerd door de organisaties zelf.

Financiële situatie VPTZ-organisaties De gemiddelde inkomsten zijn met een stijging van 17% hoger dan in 2018. 67% van de inkomsten wordt verkregen uit overheidssubsidies. Daarnaast wordt een groot deel van de inkomsten gegenereerd uit andere bronnen, zoals vriendenstichtingen, particulieren en bedrijfsleven. De gemiddelde kosten stegen in 2018 met 20%. De grootste uitgavenpost voor de organisaties is het salaris van de coördinatoren.

Organisaties met een tekort 19% van de organisaties geeft aan een financieel tekort te hebben. Dit is een daling ten opzichte van 2017 toen dat 29% was. Deze financiële situatie zal door VPTZ Nederland verder geanalyseerd worden en waar nodig besproken worden met belangrijke stakeholders, zoals het ministerie van VWS.

2.2 Vogelvlucht

Op de volgende pagina's worden de belangrijkste uitkomsten in vogelvlucht weergegeven. Vervolgens worden in een overzichtstabel de meeste belangrijke kengetallen per type organisatie vermeld.

VPTZ-organisaties in 2018

203	Aangeschreven organisaties
92%	Responderende organisaties
51%	Zet vrijwilligers in de nacht in
87%	Hanteert een klachtenregeling voor cliënten/nabestaanden
86%	Hanteert een klachtenregeling voor vrijwilligers
96%	Heeft een privacy reglement
92%	Heeft een scholingsplan voor vrijwilligers
56%	Heeft een scholingsplan voor coördinatoren
23%	Heeft een scholingsplan voor bestuursleden
66%	Biedt nazorg aan nabestaanden na het overlijden
80%	Meet tevredenheid cliënten
89%	Meet tevredenheid nabestaanden

Uitvoerenden in 2018

12.012	Vrijwilligers*
19%	Van de aangeschreven organisaties heeft tekort aan vrijwilligers
277	Vrijwilligers tekort
4%	Van het totaal aantal beschikbare vrijwilligers is niet ingezet
48%	Van de nieuwe vrijwilligers heeft zichzelf aangemeld
47%	Van de nieuwe vrijwilligers door actieve werving
1.514.183	Uur ondersteuning door vrijwilligers geleverd
136	Aantal uren inzet per jaar per vrijwilliger
559	Vrijwilligerscoördinatoren*
40	Uren coördinatie gemiddeld per week per organisatie
35	Uren betaalde coördinatie gemiddeld per week per organisatie
9%	Organisaties met onbetaalde coördinatie
1.277	Bestuursleden incl. Vriendenstichting*
7	Bestuursleden gemiddeld per organisatie incl. Vriendenstichting

* Geëxtrapoleerd cijfer

Cliënten in 2018

16.440	Cliënten aangemeld in 2018*
448	Cliënten aangemeld in 2017 en nog ondersteund in 2018*
13.214	Cliënten ondersteund in 2018 (incl aangemeld in 2017)*
3.674	Van de 16.440 aangemelde cliënten niet ondersteund*
37%	Van de niet-ondersteunde cliënten voor inzet overleden
84	Cliënten jonger dan 40 jaar
70%	Binnen 3 dagen ondersteund
74%	Gemiddelde bezettingsgraad hospices
22	Dagen ondersteuning per cliënt
126	Uur vrijwilligerszorg per cliënt (gemiddeld)
633*	Aantal bedden

Verklaarde inkomsten VPTZ-organisaties in 2018

64%	VWS-subsidie
3%	Wmo-subsidie
19%	Overige bronnen
14%	Eigen bijdrage gasten
0,1%	Eigen bijdrage logees
€ 34	Gemiddelde eigen bijdrage cliënten in hospices per dag
€ 17	Gemiddelde eigen bijdrage logees in hospices per dag

Verklaarde uitgaven VPTZ-organisaties in 2018

42%	Salaris coördinatoren (algemene en vrijwilligerscoördinatoren)
3%	Overige salariskosten
20%	Huisvesting (vast en variabel)
8%	Organisatie
6%	Activiteiten
5%	Verzorging
4%	Afschrijving gebouwen/verbouwingen
3%	Afschrijving inventaris
2%	Incidentele uitgaven
4%	Overig
19%	Heeft een tekort (incl. giften, donaties & bijdragen Stichting Vrienden)

* Geëxtrapoleerd cijfer

2.3 Kengetallen

Tabel 2.1 Overzicht kengetallen per type organisatie

Kengetallen (gemiddelden)	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
Vrijwilligers	28	87	76	105	49	60
Coördinatoren	2,5	3,4	2,8	1,9	1,5	2,8
<i>Betaalde coördinator uren</i>	72%*	99%	87%	98%	100%	86%
Cliënten	55	86	54	107	85	65
Aantal bedden		4,7	4,5	7,5	8,0	4,9
<i>Bezettingsgraad</i>		75%	73%	81%	75%	74%
Inkomsten	€ 55.110	€ 283.512	€ 229.198	€ 305.701		€ 172.725
Uitgaven	€ 47.879	€ 269.373	€ 213.261	€ 300.665		€ 161.981
Organisaties met een tekort						
<i>Incl. giften, donaties & bijdrage Stichting Vrienden</i>	19%	20%	23%	0%		19%
<i>Excl. giften, donaties & bijdrage Stichting Vrienden</i>	27%	63%	68%	38%		48%
Uren zorg per cliënt	29	162	225	147	69	126
Uitgaven per cliënt	€ 866	€ 3.147	€ 3.923	€ 2.814	-- **	€ 2.488
Aantal beschikbare vrijwilligers per cliënt	0,5	1,0	1,4	1,0	0,6	0,9

*) Dit percentage is inclusief PZTh's met onbetaalde coördinatie. Voor uitsplitsing PZTh onbetaald en PZTh betaald zie tabel 2.2.

**) Bij PU's zijn de financiële gegevens niet uitgevraagd, daardoor kunnen de uitgaven per cliënt niet berekend worden.

Tabel 2.2 Overzicht kengetallen uitgesplitst PZTh onbetaald en betaald, BO 1-2 bedden en >2 bedden en BTH 2-3 bedden en >3 bedden

Kengetallen (gemiddelden)	PZTh onbetaald	PZTh betaald	BO 1-2 bedden	BO >2 bedden	BTH 2-3 bedden	BTH >3 bedden
Vrijwilligers	17	31	55	89	55	84
Coördinatoren	2,2	2,6	4,7	3,3	2,6	2,9
<i>Betaalde coördinatoruren</i>	<i>0%</i>	<i>79%</i>	<i>50%</i>	<i>95%</i>	<i>72%</i>	<i>90%</i>
Cliënten	25	63	54	88	24	66
Aantal bedden			2	5	2	5
<i>Bezettingsgraad</i>			<i>44%</i>	<i>78%</i>	<i>59%</i>	<i>78%</i>
Inkomsten	€ 14.190	€ 65.514	€ 114.759	€ 295.566	€ 83.902	€ 284.752
Uitgaven	€ 10.996	€ 56.262	€ 112.698	€ 280.055	€ 86.501	€ 263.297
Organisaties met een tekort						
<i>Incl. giften, donaties & bijdrage Stichting Vrienden</i>	<i>20%</i>	<i>19%</i>	<i>33%</i>	<i>19%</i>	<i>46%</i>	<i>15%</i>
<i>Excl. giften, donaties & bijdrage Stichting Vrienden</i>	<i>33%</i>	<i>25%</i>	<i>33%</i>	<i>65%</i>	<i>92%</i>	<i>59%</i>
Uren zorg per cliënt	29	29	90	165	349	208
Uitgaven per cliënt	€ 442	€ 895	€ 2.100	€ 3.189	€ 3.604	€ 4.017
Aantal beschikbare vrijwilligers per cliënt	0,7	0,5	1,0	1,0	2,3	1,3

3 Cliënten

In dit hoofdstuk wordt eerst de algemene informatie over de ondersteuning van cliënten beschreven, zoals het aantal cliënten, de locatie, en hoe lang de ondersteuning duurde. Vervolgens wordt beschreven door wie ze zijn aangemeld, de verblijfplaats op het moment van aanmelding, de tijd tussen aanmelding en start ondersteuning en de achtergrond van cliënten (leeftijd, geslacht, doodsoorzaak). Tot slot wordt weergegeven of en hoe de tevredenheid wordt gemeten en of er aan nabestaanden nazorg wordt geboden.

3.1 Aantal ondersteunde cliënten

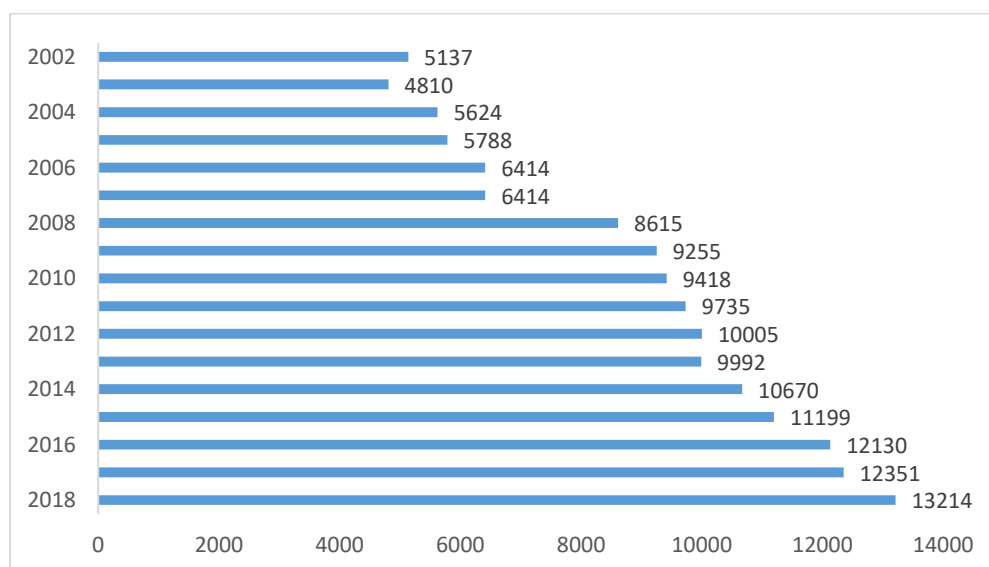
Meeste ondersteuning in hospice In 2018 zijn door de 184 organisaties die vragenlijst C (cliënten) hebben ingevuld 11.977 cliënten door vrijwilligers ondersteund. Evenals in voorgaande jaren werden de meeste cliënten ondersteund in een hospice (59%). We zien dat de kanteling in de verhouding die sinds 2010 is ingezet (in 2009 werd nog 55% van de cliënten thuis ondersteund) zich verder doorzet. Uit de onderstaande tabel blijkt dat vrijwilligers van PZTh's ook bij hospices en elders (beroepsmatige zorginstellingen) worden ingezet. Hier neemt het aantal cliënten toe, waardoor het totaal aantal cliënten van PZTh's wel gestegen is ten opzichte van 2017. Het aantal ondersteunde cliënten in de thuissituatie is echter gedaald met 2% ten opzichte van 2017. Hier is op dit moment nog geen verklaring voor te geven. VPTZ Nederland gaat dit nader onderzoeken.

Tabel 3.1 Aantal ondersteunde cliënten 2018 naar type organisatie en plaats van ondersteuning

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184
Thuis	#	3.043	1.229				4.272
Hospice	#	602	2.623	2.827	641	427	7.120
Elders	#	500	85				585
Totaal	#	4.145	3.937	2.827	641	427	11.977
Extrapolatie	#	4.477	4.023	2.881	962	1110	13.214
Gemiddeld per organisatie		55	86	54	107	85	65

Stijging aantal cliënten Bij extrapolatie van het aantal ondersteunde cliënten bij alle organisaties, komen we op 13.214 cliënten. Ten opzichte van vorig jaar (12.351 cliënten) is dit een stijging van 7%.

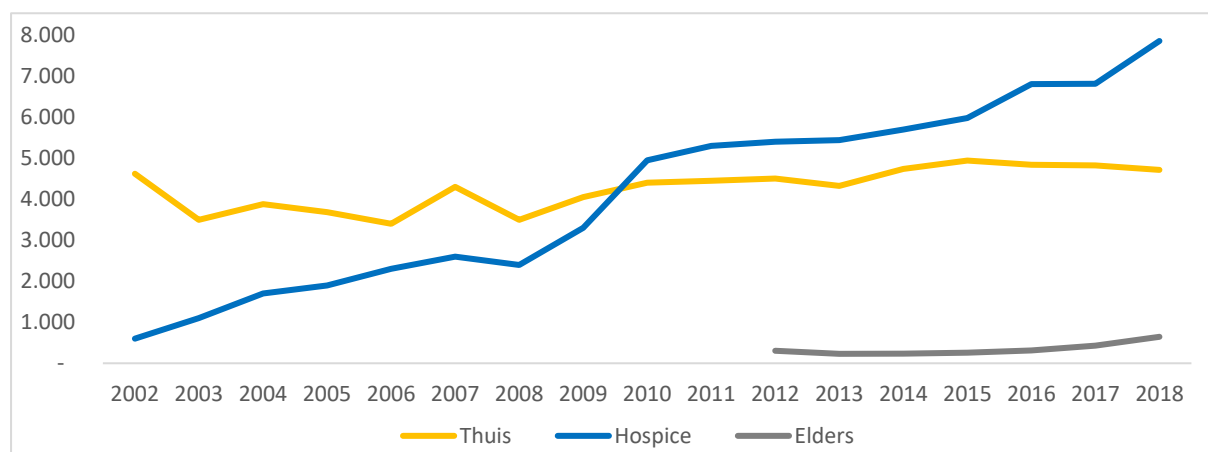
Figuur 3.1 Totaal aantal ondersteunde cliënten 2002 – 2018 (extrapolatie)

Tabel 3.2 Aantal ondersteunde cliënten 2013 - 2018 naar plaats van ondersteuning (extrapolatie)

		Thuis	Hospice	Elders	Totaal
2013	#	4.276	5.378	230	9.992
2014	#	4.753	5.720	237	10.670
2015	#	4.916	5.949	261	11.199
2016	#	4.837	6.807	315	12.130
2017	#	4.825	6.815	427	12.351
2018	#	4.713	7.855	645	13.214
verschil 2017 - 2018	%	-2%	15%	51%	7%

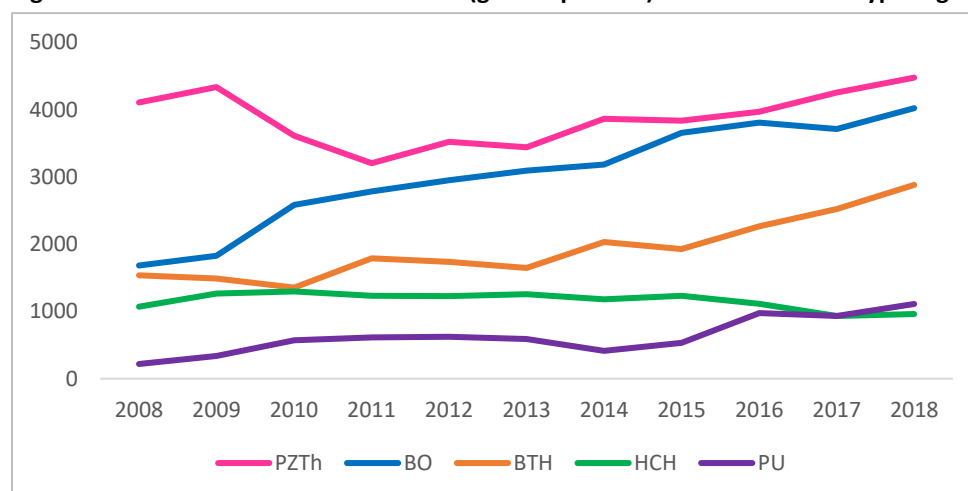
Figuur 3.2 Ontwikkeling cliënten 2002-2018 naar plaats van ondersteuning (extrapolatie)

Tabel 3.3 Ondersteunde cliënten 2013-2018 naar type organisatie (extrapolatie)

		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
2013	#	3.477	3.024	1.648	1.254	589	9.992
2014	#	3.864	3.185	2.030	1.180	411	10.670
2015	#	3.834	3.741	1.882	1.142	599	11.198
2016	#	3.967	3.807	2.267	1.111	977	12.130
2017	#	4.253	3.710	2.524	932	932	12.351
2018	#	4.477 (33%)	4.023 (30%)	2.881 (21%)	962 (7%)	1.110 (8%)	13.214 (100%)
verschil 2017 - 2018	%	5%	8%	14%	3%	19%	7%

Figuur 3.3 Aantal ondersteunde cliënten (geëxtrapoleerd) 2008 – 2018 naar type organisatie

3.2 Ondersteuningsduur en bezettingsgraad

Zeven op de tien cliënten wordt korter dan een maand ondersteund Gemiddeld genomen werden cliënten thuis gedurende een periode van 25 dagen ondersteund door vrijwilligers, wat langer is dan in 2017 (22 dagen). In de verschillende hospices ontving men gemiddeld 23 dagen ondersteuning. Dit is gelijk aan 2017 en 2016. 6% van het totaal aantal cliënten werd langer ondersteund dan drie maanden.

Tabel 3.4 Gemiddelde ondersteuningsduur per cliënt in dagen naar type organisatie in 2018

	Type	PZTh N = 73	BO N = 45	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 181
Ondersteuningsduur							
Ondersteuningsduur in dagen	gem	20	23	23	21	25	22

Tabel 3.5 Gemiddelde ondersteuningsduur per cliënt in dagen naar type organisatie en plaats van ondersteuning in 2018

	Type	PZTh N = 73	BO N = 45	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 181
Plaats van ondersteuning							
Thuis	gem	23	27				25
Hospice	gem	13	24	23	21	25	23
Elders	gem	9	17				12

Tabel 3.6 Duur ondersteuning naar type organisatie (in %) in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184	Cumulatief
1 dag	%	15%	6%	3%	2%	3%	8%	8%
1 dag tot 1 week	%	31%	30%	30%	15%	33%	30%	38%
1 week tot 1 maand	%	23%	35%	37%	35%	41%	31%	69%
1 tot 3 maanden	%	10%	19%	15%	23%	17%	15%	85%
3 tot 6 maanden	%	4%	4%	4%	5%	5%	4%	89%
Meer dan 6 maanden	%	3%	1%	1%	0%	0%	2%	91%
Onbekend	%	13%	4%	10%	20%	0%	9%	100%

Aantal cliënten overgeplaatst In 2018 hebben in totaal 307 cliënten het hospice verlaten voor overlijden omdat hun gezondheidssituatie verbeterde en het hospice daardoor niet meer de meest geschikte verblijfplaats was. Dat is gemiddeld 3 per hospice. Overplaatsing gebeurt alleen als de verwachting is dat het overlijden ook binnen afzienbare tijd niet gaat plaatsvinden. In totaal werden 90 cliënten opgenomen voor respijtzorg in de palliatieve terminale fase.

Tabel 3.7 Aantal cliënten overgeplaatst en aantal opgenomen voor respijtzorg naar type organisatie in 2018

		BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 109
Overplaatsing vanwege overschreden levensverwachting van 3 maanden	n	39 (85%)	39 (75%)	6 (100%)	4 (80%)	88 (81%)
	gem	3	3	5	2	3
	#	135	136	27	9	307
Cliënten opgenomen voor respijtzorg in de palliatieve terminale fase	n	14 (30%)	10 (19%)	3 (50%)	1 (20%)	28 (26%)
	gem	3	3	5	1	3
	#	39	34	16	1	90

Aantal bedden In totaal waren er in 2018 bij de organisaties die deze vraag hebben ingevuld 537 bedden beschikbaar voor palliatieve terminale zorg. Wanneer we dit cijfer extrapoleren naar alle deelnemende organisaties, komen we op 633 bedden, wat hoger is dan het aantal in 2017 (582 bedden).

Tabel 3.8 Aantal bedden naar type organisatie in 2018

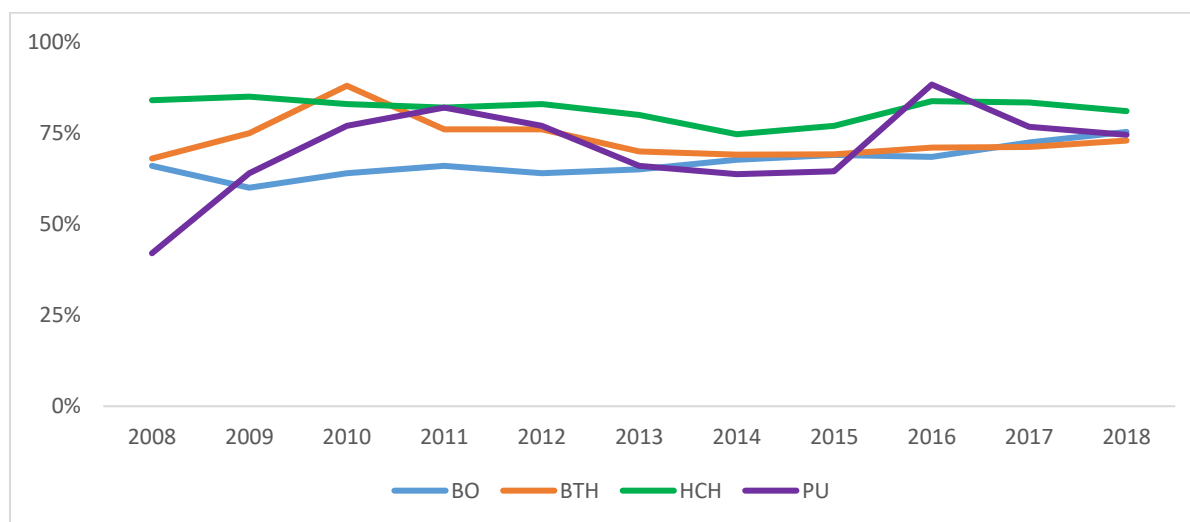
		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184
Bedden	#		217	235	45	40	537
Extrapolatie bedden			222	240	68	104	633
	gem		4,7	4,5	7,5	8,0	4,9

Bezettingsgraad minimaal gestegen De bezettingsgraad (aantal cliënten x ondersteuningsduur) / (aantal bedden x 365) van de bedden in hospices (deel van het jaar dat van een bed gebruik wordt gemaakt) is ten opzichte van vorig jaar licht gestegen.

Tabel 3.9 Bezettingsgraad naar type organisatie 2011 – 2018

		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
2011	%		66%	76%	82%	82%	73%
2012	%		64%	76%	83%	77%	73%
2013	%		65%	70%	80%	66%	69%
2014	%		68%	69%	75%	64%	69%
2015	%		69%	69%	77%	65%	70%
2016	%		68%	71%	84%	88%	72%
2017	%		72%	71%	83%	77%	73%
2018	%		75%	73%	81%	75%	74%

Figuur 3.4 Bezettingsgraad per type organisatie 2008 – 2018

3.3 Aanmeldingen

Binnen enkele dagen ondersteuning 70% van de cliënten heeft binnen drie dagen ondersteuning van een vrijwilliger ontvangen of is opgenomen in een hospice. Net zoals voorgaande jaren zijn PZTh's het snelst met hun inzet; in 54% van de gevallen was het mogelijk om binnen 24 uur een vrijwilliger in te zetten en in 81% van de gevallen was er binnen drie dagen ondersteuning.

Tabel 3.10 Tijd tussen aanmelding en ondersteuning naar type organisatie in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184	Cumulatief
< 24 uur	%	54%	26%	24%	11%	50%	35%	35%
1-3 dagen	%	27%	40%	37%	39%	29%	34%	70%
4-7 dagen	%	4%	12%	11%	28%	5%	10%	79%
> 7 dagen	%	2%	9%	16%	22%		9%	88%
onbekend	%	12%	14%	12%	0%	16%	12%	100%

Kwart van de aangemelde cliënten niet ondersteund In 2018 hebben 16.440* cliënten zich aangemeld bij de verschillende organisaties. Van deze groep heeft 22% (3.674*) uiteindelijk geen ondersteuning ontvangen. De belangrijkste reden is dat de cliënt voor de eerste inzet reeds is overleden (37%). In 14% van de gevallen zoekt de cliënt zelf een andere plek.

Cliënten aangemeld in 2017 nog ondersteund in 2018 Van het aantal aangemelde cliënten in 2018 zijn er uiteindelijk 12.766* ondersteund. Het totaal aantal ondersteunde cliënten in 2018 was 13.214*. Dit betekent dat 448* cliënten in 2017 al waren aangemeld en in 2018 nog werden ondersteund.

Tabel 3.11 Aantal niet ondersteunde cliënten naar type organisatie in 2018

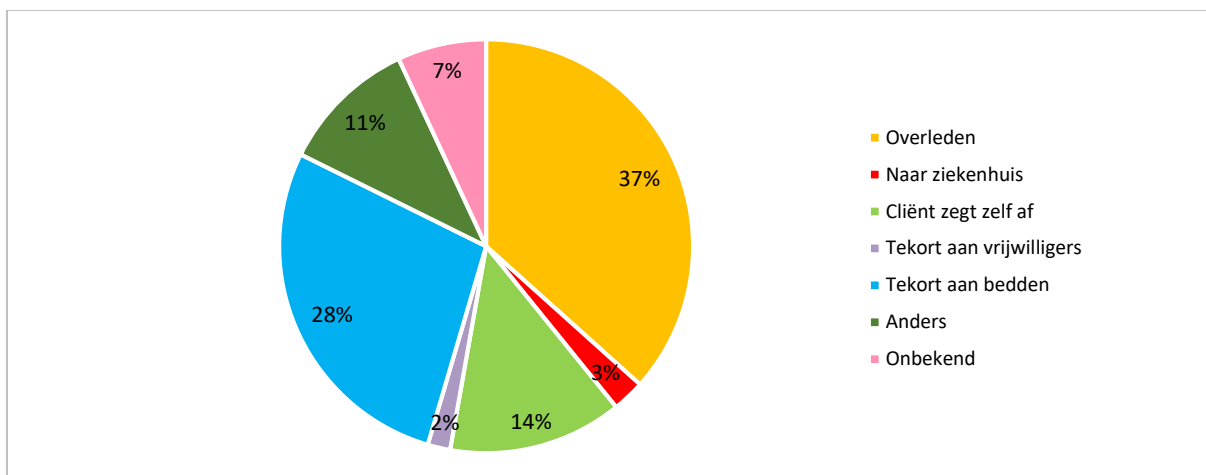
		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184
Niet ondersteund	#	566	1.557	897	358	8	3.386
Extrapolatie	#	611	1.591	914	537	21	3.674

Tabel 3.12 Reden niet ondersteunde cliënten per type organisatie (%) in 2018

	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
Cliënten waren overleden	50%	34%	32%	38%	0%	37%
Cliënten moesten naar het ziekenhuis	8%	1%	2%	0%	0%	3%
Cliënten besloten zelf af te zien van ondersteuning door de organisatie	17%	13%	12%	16%	0%	14%
Vanwege capaciteitsprobleem door tekort aan vrijwilligers	4%	2%	0%	0%	0%	2%
Vanwege capaciteitsprobleem door tekort aan bedden	0%	31%	41%	28%	0%	28%
Anders	19%	10%	7%	9%	0%	11%
Onbekend	2%	8%	6%	9%	100%	7%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

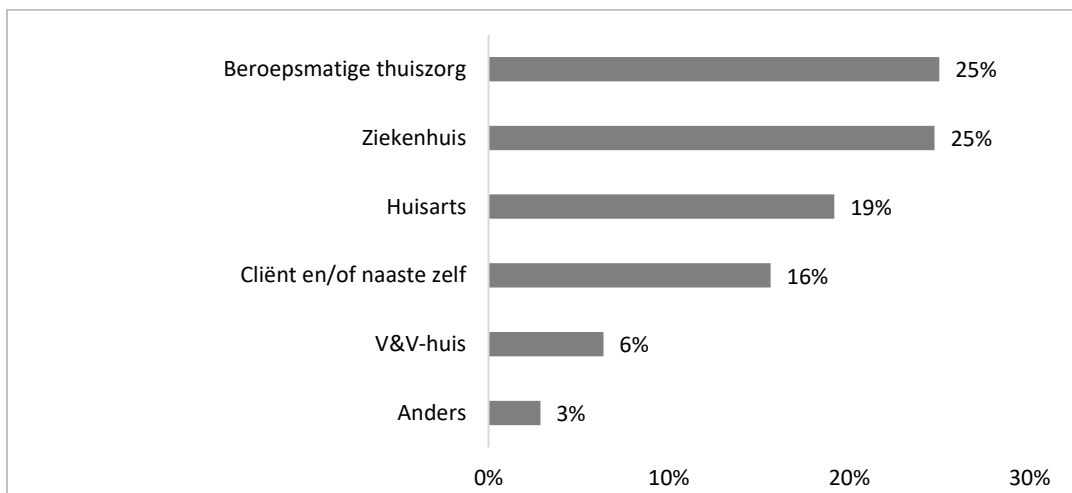
*Geëxtrapoleerd cijfer

Figuur 3.5 Reden niet ondersteund na aanmelding in 2018

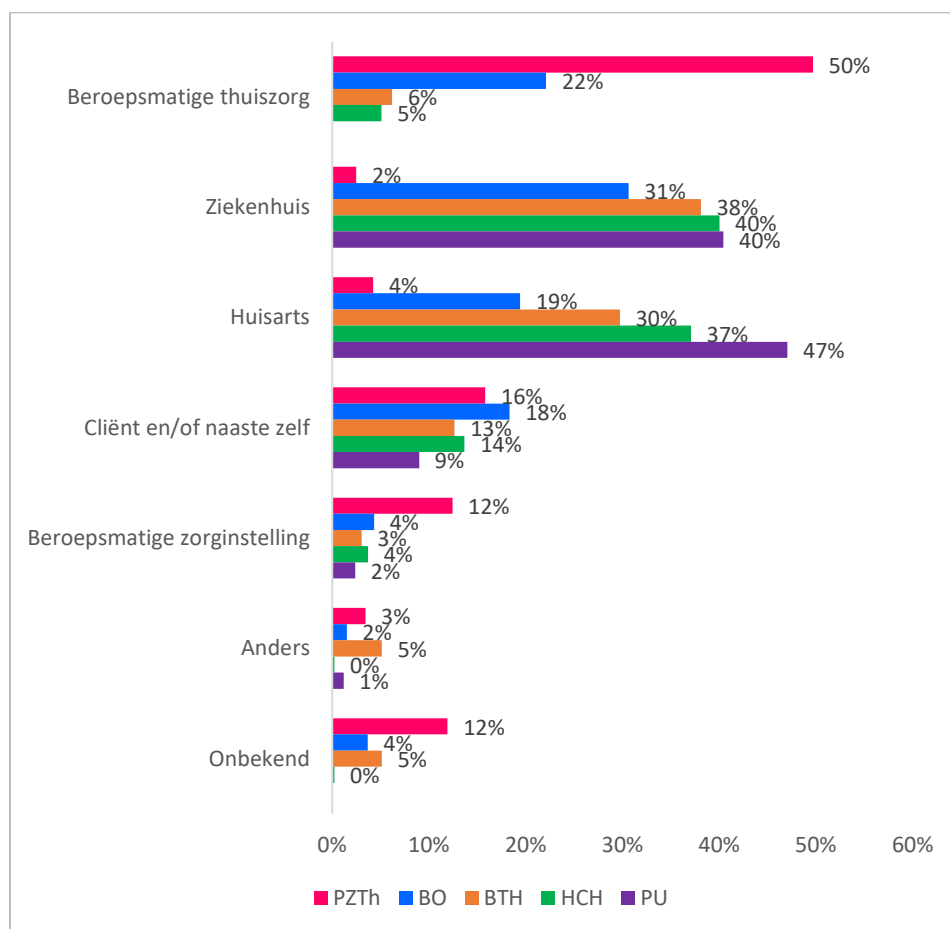

Thuiszorg en ziekenhuis melden vaak aan In 2018 werden de meeste cliënten aangemeld door de beroepsmatige thuiszorg of het ziekenhuis. De helft (50%) van de mensen die thuis ondersteuning ontvangen wordt door de beroepsmatige thuiszorg aangemeld. Dit percentage ligt veel lager voor cliënten in een BTH of HCH, daar wordt respectievelijk slechts 6% en 5% van de cliënten aangemeld door de thuiszorg. In meer dan 35% van de gevallen komen cliënten via een ziekenhuis in het hospice, rond de 30% wordt verwezen door de huisarts. Kijken we naar de verdeling van verwijzers vanaf 2010 dan zien we hier geen grote verschuivingen.

Figuur 3.6 Verdeling verwijzers (in % cliënten) – alle typen organisatie in 2018

Figuur 3.6.1 Verdeling verwijzers (in % cliënten) – per type organisatie in 2018

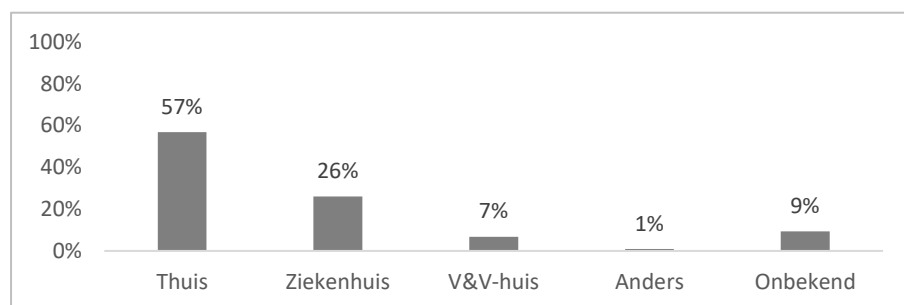

Tabel 3.13 Verwijzingen naar type organisaties (in aantal cliënten en %) in 2018

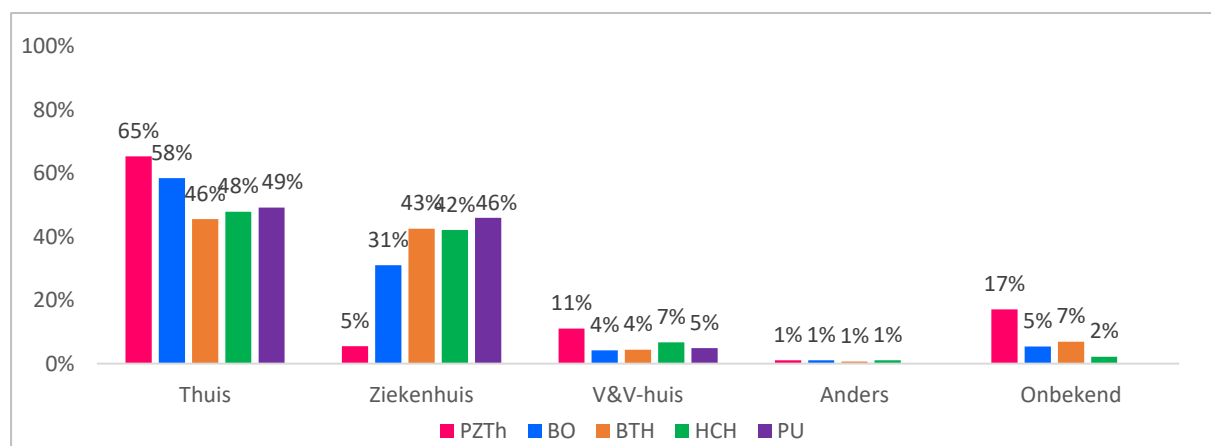
Type		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
Aanmelding via		N = 75	N = 46	N = 52	N = 6	N = 5	N = 184
Cliënt en/of naaste zelf	#	717	999	453	126	38	2333
	%	16%	18%	13%	14%	9%	16%
Huisarts	#	192	1059	1066	342	199	2858
	%	4%	19%	30%	37%	47%	19%
Beroepsmatige thuiszorg	#	2252	1205	222	47		3726
	%	50%	22%	6%	5%		25%
Beroepsmatige zorginstelling	#	563	235	109	34	10	951
	%	12%	4%	3%	4%	2%	6%
Ziekenhuis	#	112	1669	1366	369	171	3687
	%	2%	31%	38%	40%	40%	25%
Anders	#	155	82	184	2	5	428
	%	3%	2%	5%	0%	1%	3%
Onbekend	#	540	200	184	2		926
	%	12%	4%	5%	0%		6%
Totaal	#	4531	5449	3584	922	423	14909
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Voornamelijk vanuit thuissituatie 57% van alle cliënten verbleef voor het moment van ondersteuning thuis (of bij familie of vrienden). 26% bevond zich in het ziekenhuis en 7% verbleef in een V&V-huis of ergens anders. Dit is nagenoeg gelijk aan 2017.

Figuur 3.7 Plaats van verblijf cliënt voorafgaand aan inzet thuis of in hospice (in %) – Totaal in 2018

Figuur 3.7.1 Plaats van verblijf cliënt voorafgaand aan inzet thuis of in hospice (in %) – per type organisatie in 2018

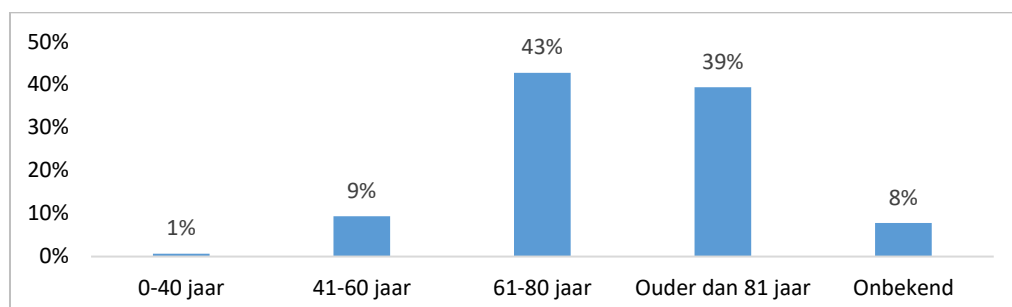
Tabel 3.14 Plaats van verblijf cliënt voorafgaand aan inzet thuis of in hospice (in aantal cliënten en %) in 2018

		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
		N = 75	N = 46	N = 52	N = 6	N = 5	N = 184
Thuis	#	2.709	2.302	1.288	307	210	6.816
	%	65%	58%	46%	48%	49%	57%
Ziekenhuis	#	226	1.221	1.202	270	196	3.115
	%	5%	31%	43%	42%	46%	26%
V&V-huis	#	458	163	125	43	21	810
	%	11%	4%	4%	7%	5%	7%
Anders	#	42	40	18	7		107
	%	1%	1%	1%	1%		1%
Onbekend	#	710	211	194	14		1.129
	%	17%	5%	7%	2%		9%
Totaal	#	4.145	3.937	2.827	641	427	11.977
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

3.4 Achtergrond van cliënten

Overwegend ouderen De meeste cliënten die door vrijwilligers worden ondersteund, vallen in de leeftijdsgroep 61-80 jaar of ouder dan 81 jaar. Er zijn ook 84 cliënten jonger dan 40 jaar ondersteund. De verdeling tussen aantallen mannen en vrouwen is nagenoeg gelijk.

Figuur 3.8 Leeftijdscategorieën cliënten (in %) in 2018

3.5 Kwaliteitsmetingen

Cliënttevredenheid wordt gemeten bij 80% van de organisaties Bij de meerderheid gebeurt dit door een persoonlijk gesprek met cliënten en/of naasten. Bij bijna een kwart wordt ook gemeten door middel van een evaluatieformulier of vragenlijst. Tot slot wordt cliënttevredenheid ook opgevraagd door middel van telefonische gesprekken.

Tabel 3.15 Meten cliënttevredenheid per type organisatie in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	80%	70%	88%	86%	67%	80%
Nee	%	20%	30%	12%	14%	33%	20%

Tabel 3.16 Wijze waarop tevredenheid cliënt wordt gemeten in 2018

		PZTh N = 60	BO N = 32	BTH N = 46	HCH N = 6	PU N = 4	Totaal N = 148
Persoonlijk gesprek	%	92%	97%	98%	83%	100%	95%
Evaluatieformulier / vragenlijst	%	13%	31%	20%	100%	0%	22%
Anders	%	18%	0%	4%	17%	25%	10%

Nabestaandentevredenheid Nadat een cliënt is overleden wordt bij de nabestaanden ook de tevredenheid gemeten. 89% van de organisaties doet dit. Net als vorig jaar gebeurt dit vooral via een persoonlijk gesprek en in mindere mate middels een evaluatieformulier of vragenlijst. Een verklaring kan zijn dat een persoonlijk gesprek verreweg de meeste informatie oplevert en dat het voeren van een persoonlijk gesprek ook een vorm is van nazorg. Een andere manier van meten van de nabestaandentevredenheid is vooral telefonisch.

Tabel 3.17 Meting tevredenheid bij nabestaanden per type organisatie in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	83%	93%	92%	100%	100%	89%
Nee	%	17%	7%	8%	0%	0%	11%

Tabel 3.18 Wijze meting tevredenheid nabestaanden per type organisatie in 2018

		PZTh N = 62	BO N = 43	BTH N = 48	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 166
Persoonlijk gesprek	%	90%	81%	83%	86%	50%	84%
Evaluatieformulier / vragenlijst	%	35%	67%	54%	71%	50%	51%
Anders	%	16%	9%	8%	29%	50%	14%

Meting belangrijk voor jaarlijkse verbetercyclus Het meten van de tevredenheid van cliënten en nabestaanden wordt voornamelijk gebruikt als basis voor de jaarlijkse verbetercyclus. Met name HCH's en PU's gebruiken de metingen ook voor de managementrapportage.

Tabel 3.19 Gebruik meting tevredenheid cliënten en nabestaanden per type organisatie in 2018

		PZTh N = 68	BO N = 43	BTH N = 49	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 173
Momenteel niets	%	21%	5%	8%	0%	17%	12%
Managementrapportage	%	18%	40%	37%	100%	50%	33%
Als basis voor jaarlijkse verbetercyclus	%	46%	74%	63%	100%	67%	61%
Anders	%	31%	16%	31%	0%	33%	26%

3.6 Klachtenregeling en privacyreglement

Meerderheid hanteert klachtenregeling 87% hanteert een klachtenregeling voor cliënten/nabestaanden en 86% voor vrijwilligers. Dit ligt beide hoger dan vorig jaar. Alle HCH's en PU's hanteren een klachtenregeling voor cliënten/nabestaanden.

Meerderheid heeft privacyreglement Van alle organisaties heeft 96% een privacyreglement, dit aandeel is een stuk hoger dan in 2017 (78%). De invoerig van de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) zal hier invloed op hebben gehad.

Tabel 3.20 Aanwezigheid klachtenregelingen en privacyreglement in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Hanteert klachtenregeling – cliënten/nabestaanden	%	87%	87%	85%	100%	100%	87%
Hanteert klachtenregeling - vrijwilligers	%	88%	85%	83%	86%	100%	86%
Privacyreglement	%	93%	98%	98%	100%	100%	96%

3.7 Nazorg na overlijden

Nazorg bij meer dan helft van de organisaties Tweederde van de VPTZ-organisaties biedt nazorg aan nabestaanden. Het gaat hier om nazorg door de VPTZ-vrijwilliger direct na het overlijden van de cliënt, als onderdeel van de palliatieve terminale zorg door vrijwilligers. Begeleiding in het rouwproces, door sommige VPTZ-organisaties in een latere fase verleend door andere vrijwilligers, wordt hier buiten beschouwing gelaten. Nazorg na overlijden gebeurt bij de meeste organisaties (83%) individueel. Meer dan de helft van de organisaties (58%) biedt nazorg (ook) aan middels herdenkingsbijeenkomsten. In 2018 is er aan 3.931 nabestaanden individueel nazorg verleend. In totaal namen 6.784 personen deel aan herdenkingsbijeenkomsten. Bij andere manieren van nazorg werden telefonisch contact genoemd.

Tabel 3.21 Nazorg aan nabestaanden rondom het overlijden in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	52%	70%	77%	100%	83%	66%
Nee	%	48%	30%	23%	0%	17%	34%

Tabel 3.22 Wijze van nazorg aan nabestaanden per organisatie in 2018

		PZTh N = 39	BO N = 32	BTH N = 40	HCH N = 7	PU N = 5	Totaal N = 123
Herdenkingsbijeenkomsten	%	8%	75%	75%	100%	80%	58%
Individueel	%	92%	73%	73%	71%	80%	83%
Anders	%	33%	23%	23%	43%	0%	26%

Tabel 3.23 Aantal bereikte personen nazorg aan nabestaanden per type organisatie in 2018

		PZTh N = 39	BO N = 32	BTH N = 40	HCH N = 7	PU N = 5	Totaal N = 123
Herdenkingsbijeenkomsten	#	179	2204	2545	1016	840	6784
Personen individueel begeleid	#	714	1274	1093	491	359	3931
Personen anders begeleid	#	155	313	26	27		521

4 Uitvoerenden

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het aantal vrijwilligers dat in 2018 verbonden was aan de lidorganisaties, de vrijwilligers die daadwerkelijk zijn ingezet en het aantal nieuwe en gestopte vrijwilligers. Verder wordt behandeld hoeveel uur de vrijwilligers zijn ingezet, wanneer dit was en welke overige taken (buiten het verlenen van zorg) vrijwilligers op zich hebben genomen. Tot slot komen de coördinatoren, bestuursleden en overige (betaalde) krachten aan bod.

4.1 Aantal vrijwilligers en verloop

Aantal vrijwilligers wederom gestegen Het aantal ingeschreven vrijwilligers bij de VPTZ-organisaties die de vragenlijsten 2018 hebben ingevuld is 11.100. In 2017 was dat 10.200. Extrapoleren we deze cijfers dan is het aantal vrijwilligers gestegen van 11.430 in 2017 naar 12.012 in 2018. Voor onderstaande tabellen hanteren we het geëxtrapoleerde cijfer voor 2018: 12.012 vrijwilligers.

Tabel 4.1 Aantal vrijwilligers 2013-2018 (extrapolatie)

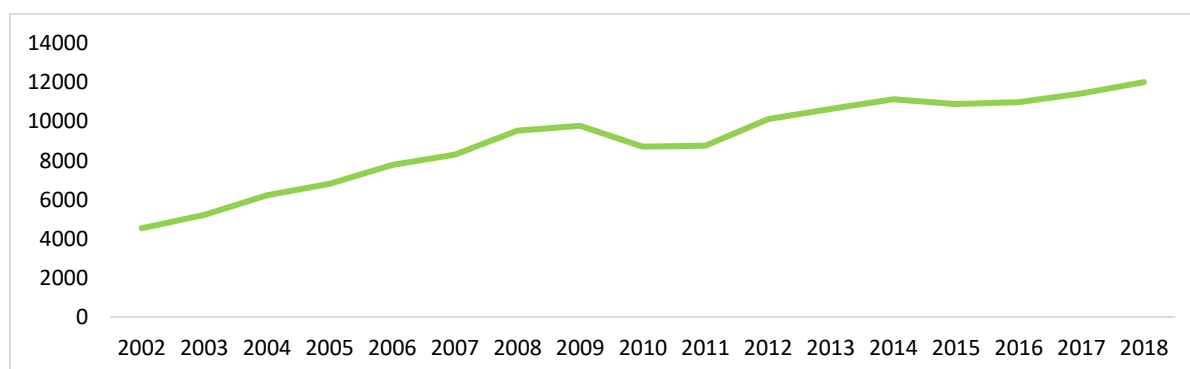
Aantal vrijwilligers		2013	2014	2015	2016	2017	2018
		N = 195	N = 199	N = 197	N = 198	N = 198	N = 203
Aantal vrijwilligers (extrapolatie)	#	10.650	11.141	10.893	10.989	11.430	12.012
	gem	54,8	56,0	55,3	55,5	57,7	59,2
Toename in procenten per jaar	%	7%	5%	-2%	1%	4%	5%

Tabel 4.2 Aantal vrijwilligers 2013 – 2018 naar type organisatie (extrapolatie)

		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
2013		2.289	3.931	2.486	1.604	340	10.650
2014		2.354	3.786	3.118	1.515	369	11.141
2015		2.414	3.917	2.710	1.353	499	10.893
2016		2.385	3.861	3.021	1.265	457	10.989
2017		2.299	3.870	3.537	988	736	11.430
2018		2.299	4.089	4.049	942	633	12.012
Vershil 2017 - 2018	%	0%	6%	14%	-5%	-14%	5%

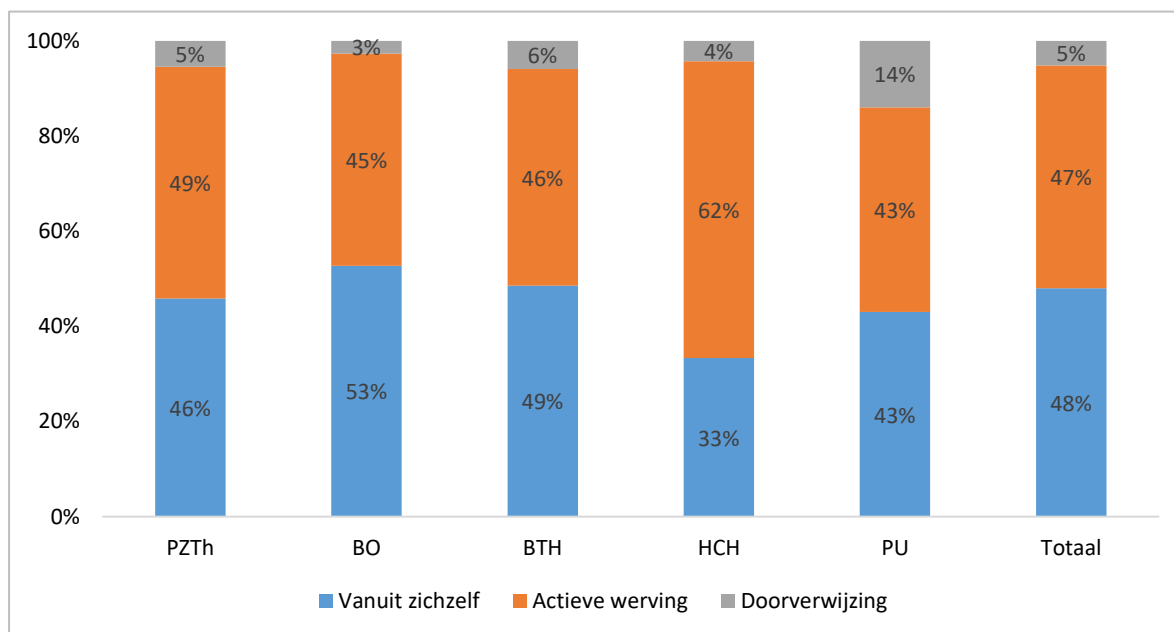
Groei vrijwilligers in tien jaar bijna 60% Tien jaar geleden lag het totaal aantal vrijwilligers op 9.532. In 2018 was dit 12.012, een groei van 57%.

Figuur 4.1 Aantal vrijwilligers 2002-2018

Veel vrijwilligers melden zichzelf aan. Bijna de helft van de vrijwilligers meldt zichzelf aan. De andere helft wordt vrijwilliger door actieve werving. Hierin zijn wel verschillen tussen vrijwilligers die thuis ingezet worden of in een hospice. HCH's krijgen meer vrijwilligers door actieve werving.

Figuur 4.2 Manier van aanmelden vrijwilligers per type organisatie in 2018

Stabiele uitloop In 2018 is 12% van de vrijwilligers gestopt. Dit komt overeen met de aantallen in eerdere jaren (gemiddeld stoppen jaarlijks 7 vrijwilligers per organisatie). De belangrijkste reden om te stoppen is nog steeds leeftijd (20%).

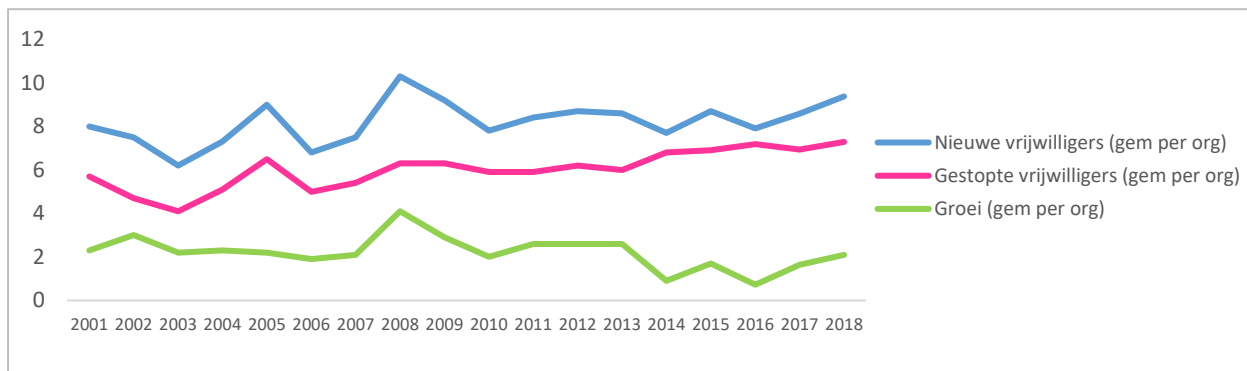
Aantal nieuwe vrijwilligers gelijk In 2018 is de aanwas van nieuwe vrijwilligers met gemiddeld meer dan 9 vrijwilligers per organisatie al jaren stabiel.

Tekorten 36 organisaties (19%) geven aan een tekort aan vrijwilligers te hebben. In totaal waren er 277 extra vrijwilligers nodig geweest.

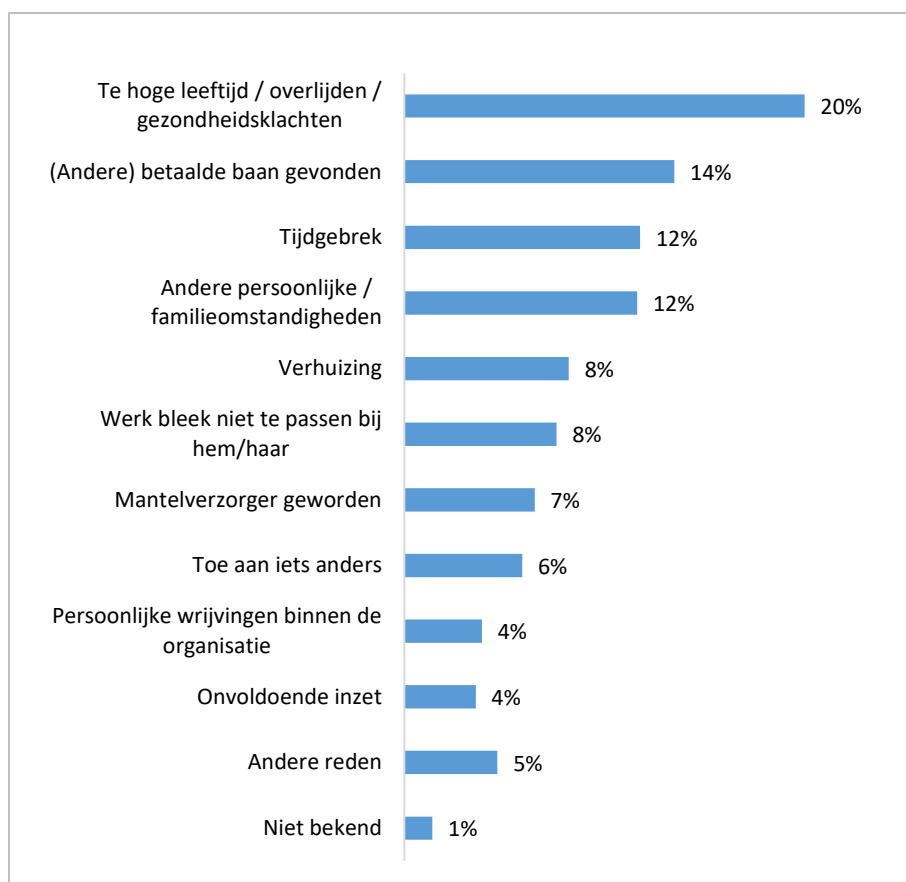
Tabel 4.3 Verloop vrijwilligers per type organisatie (aantallen) in 2018

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Nieuwe vrijwilligers	#	296	527	709	117	86	1735
Extrapolatie		324	538	723	150	186	1922
Gestopte vrijwilligers	#	276	461	447	109	55	1348
Extrapolatie		302	471	456	140	119	1488
	%	13%	12%	11%	15%	19%	12%
Tekort	#	67	57	103	20	30	277
Extrapolatie		73	58	105	26	65	327
Organisaties met tekort	%	24%	15%	13%	29%	33%	19%

Figuur 4.3 Verloop vrijwilligers 2001 -2018

Figuur 4.4 Reden van beëindiging in 2018

4.2 Kenmerken van vrijwilligers

Meeste vrijwilligers ingezet Ook in 2018 is het merendeel van de vrijwilligers ingezet, slechts 4% niet. Dit is vergelijkbaar met vorig jaar.

Tabel 4.4 Aantal vrijwilligers per type organisatie in 2018

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Ingeschreven	#	2.100	4.002	3.973	733	292	11.100
Extrapolatie		2.299	4.089	4.049	942	633	12.012
	gem	28	87	76	105	49	60
Niet ingezet		211 (10%)	104 (3%)	127 (3%)	21 (3%)	4 (1%)	467 (4%)
Actieve vrijwilligers		1.889	3.898	3.846	712	288	10.633

De leeftijd en het geslacht van vrijwilligers geeft al jaren een stabiel beeld en wordt daarom niet meer elk jaar uitgevraagd. Vrijwilligers zijn voor het overgrote deel vrouw (rond de 90%) en 75% van hen is tussen de 50 en 70 jaar oud.

4.3 Inzet vrijwilligers

Gemiddeld 126 uur per cliënt Gemiddeld ontvangen cliënten 126 uur zorg van een vrijwilliger. Dat is iets lager dan in 2017 (131 uur). Cliënten in een hospice krijgen (logischerwijs) meer uren zorg van een vrijwilliger dan cliënten die thuis worden ondersteund (192 vs. 31). Het blijkt dat BO's echte combinaties zijn van PZTh en BTH, hun uren inzet per cliënt thuis en in het hospice is vergelijkbaar met respectievelijk PZTh en BTH.

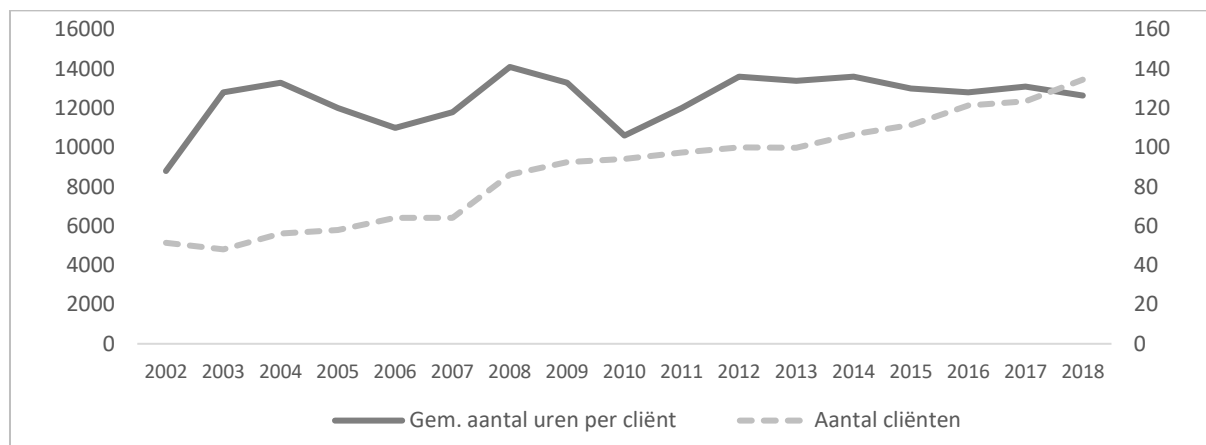
Tabel 4.5 Aantal uren per cliënt naar type organisatie en plaats van ondersteuning in 2018

Plaats	Type	PZTh N = 72	BO N = 46	BTH N = 51	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 180
Thuis	#	27	41				31
Hospice	#	41	223	225	147	69	192
Elders	#	20	20				20
Totaal	#	29	162	225	147	69	126

Tabel 4.6 Aantal uren per cliënt naar type organisatie 2013 – 2018

Aantal uur per cliënt	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
2013	37	172	202	251	83	134
2014	39	164	248	179	151	136
2015	40	158	231	162	148	130
2016	43	150	235	169	65	128
2017	33	161	245	164	107	131
2018	29	162	225	147	69	126

Figuur 4.5 Aantal uren per cliënt 2002-2018

Tabel 4.7 Aantal uren ingezet door vrijwilligers in 2018 per type organisatie

	PZTh N = 72	BO N = 46	BTH N = 51	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 180
Thuis	83.640	49.810				133.449
Hospice	24.877	585.106	635.465	94.352	29.372	1.369.172
Elders	9.831	1.731				11.562
Totaal	118.348	636.647	635.465	94.352	29.372	1.514.183
Aantal uur per vrijwilliger	56	159	160	129	101	136

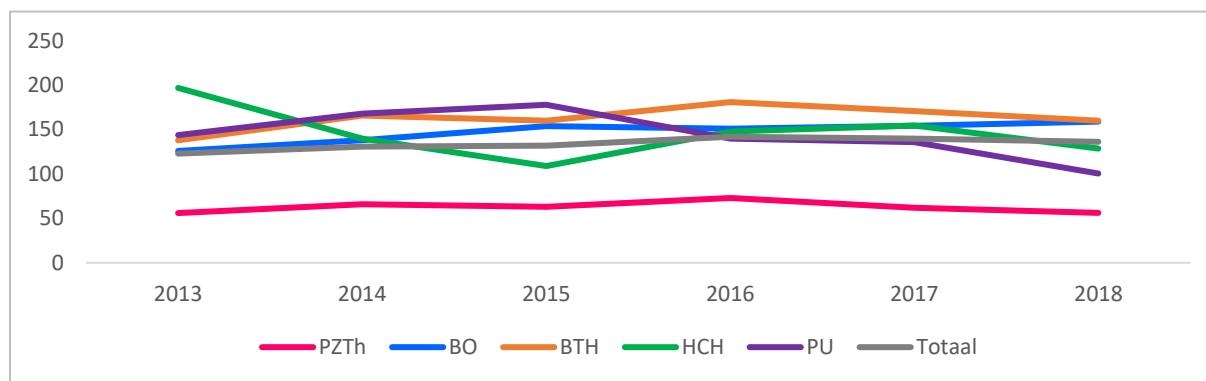
136 uur per vrijwilliger Gemiddeld wordt een vrijwilliger 136 uur per jaar ingezet bij cliënten. Bij BO's en BTH's ligt het gemiddelde hoger: respectievelijk 159 en 160 uur. Bij PZTh's is het aantal uur per vrijwilliger vergeleken met het totaal een stuk lager (56 uur). De verschillen in hoogte van het aantal uur per vrijwilliger per type organisatie hangt samen met de aard van de ondersteuning. In BTH's draaien vrijwilligers in ieder geval gedurende de dag en de avond diensten. In de thuissituatie ondersteunen vrijwilligers de cliënten en mantelzorgers een kleiner deel van de dag en niet altijd elke dag in de week.

Aantal uur per vrijwilliger licht gedaald Ten opzichte van vorig jaar is het aantal uren per vrijwilliger iets lager (in 2017 was het 140 uur). Zoals blijkt uit tabel 4.6 is het gemiddeld aantal uren zorg per cliënt ook iets gedaald. Dit betekent dat vrijwilligers in verhouding minder tijd aan de ondersteuning van cliënten hebben kunnen besteden dan vorig jaar. Dit geldt voor alle typen, met uitzondering van BO's waar juist een stijging te zien is.

Tabel 4.8 Gemiddeld aantal uren totaal en per vrijwilliger naar type organisatie 2013-2018

		PZTh N = 72	BO N = 46	BTH N = 51	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 180
Aantal uur totaal	#	118.348	636.647	635.465	94.352	29.372	1.514.183
Gemiddeld aantal uur per vrijwilliger	2013	56	126	138	197	144	123
	2014	66	138	166	140	168	131
	2015	63	154	160	109	178	132
	2016	73	151	181	148	140	142
	2017	62	154	171	155	136	140
	2018	56	159	160	129	101	136

Figuur 4.6 Gemiddeld aantal uren totaal en per vrijwilliger naar type organisatie 2013 – 2018

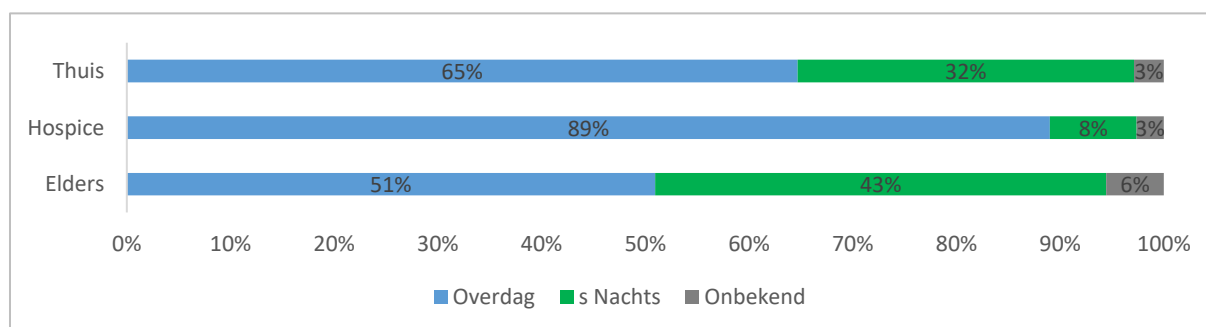

Ook zorg in de nachturen Bijna alle organisaties bieden zorg aan overdag, meer dan de helft van de organisaties zet ook vrijwilligers in de nacht in (51%). Dit percentage is al een aantal jaren stabiel.

Tabel 4.9 Organisaties die vrijwilligers overdag en 's nachts inzetten (in %) in 2018

	PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 6	PU N = 5	Totaal N = 184
overdag #	70	46	52	6	5	179
%	93%	100%	100%	100%	100%	97%
nacht #	51	25	14	3	1	94
%	68%	54%	27%	50%	20%	51%

Figuur 4.7 Aantal uren vrijwilligerszorg overdag en 's nachts (in %) in 2018

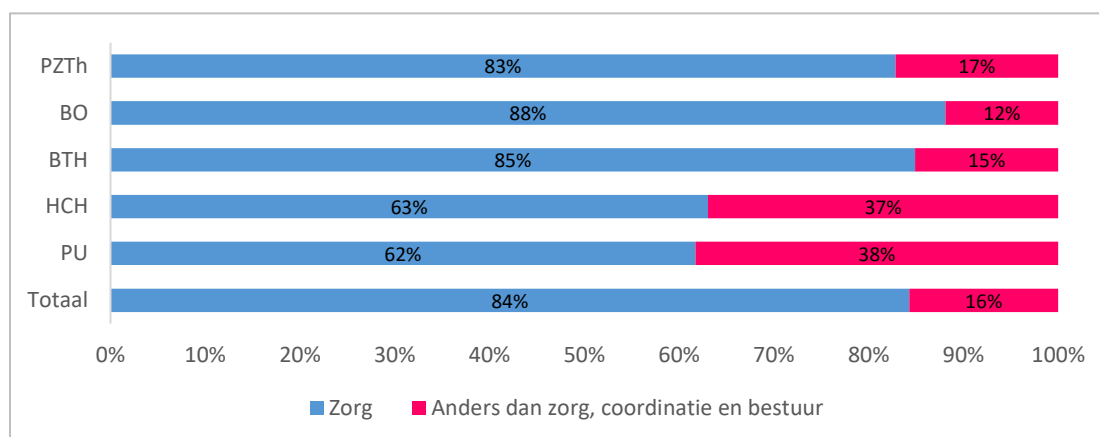

Driekwart van organisaties zet vrijwilligers ook in voor andere taken Bij 74% van de organisaties doen vrijwilligers meer dan alleen zorg verlenen (zie tabel 4.10). In totaal zijn in 2018 4.577 uren door vrijwilligers besteed aan andere taken dan zorg, coördinatie en bestuur. Bijna de helft van de organisaties zet vrijwilligers in op één of meerdere van de volgende andere taken: publiciteit (49%), administratie (45%), klussen (47%) en/of tuinonderhoud (45%). Het aantal vrijwilligersuren besteed aan andere taken ligt op 16% (zie figuur 4.8).

Tabel 4.10 Inzet vrijwilligers voor andere taken dan zorg naar type organisatie (%) in 2018

	PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Andere taken dan zorg, coördinatie en bestuur	53%	93%	81%	86%	100%	74%
Niet ingezet voor andere taken	47%	7%	19%	14%	0%	26%

Figuur 4.8 Verhouding zorg/andere taken naar type organisatie in % van de uren in 2018

Verdeling inzet van andere taken Uit tabel 4.11 is de verdeling van de inzet van vrijwilligers voor andere taken af te leiden. Zo zien we bijvoorbeeld dat 25% van de BTH's vrijwilligers inzet voor fondsenwerving, terwijl dit bij HCH's 14% is. Tabel 4.12 laat zien dat de vrijwilligers in totaal 147 uur per week besteden aan nazorg rondom overlijden en dat dit 3% is van het totaal aantal uren dat wordt besteed aan taken anders dan zorgtaken.

Tabel 4.11 Organisaties die vrijwilligers inzetten voor andere taken in % in 2018

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Nazorg rondom overlijden	%	23%	37%	46%	14%	33%	33%
Publiciteit / PR / website / ICT	%	38%	63%	54%	71%	0%	49%
Fondsenwerving	%	0%	33%	25%	14%	0%	16%
Administratie	%	22%	61%	65%	57%	33%	45%
Kookvrijwilliger	%	3%	50%	60%	71%	100%	36%
Tuinvrijwilliger	%	4%	74%	69%	86%	67%	45%
Boodschappen	%	4%	76%	71%	86%	33%	45%
Klussen	%	1%	85%	77%	86%	17%	47%
Anders	%	20%	54%	29%	86%	50%	35%

Tabel 4.12 Inzet vrijwilligers voor andere taken in uren per week per type organisatie in 2018

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Nazorg rondom overlijden	#	28	54	55	8	2	147
	%	7%	4%	3%	1%	1%	3%
Publiciteit / PR / website / ICT	#	205	128	84	7	0	423
	%	52%	9%	5%	1%	0%	9%
Fondsenwerving	#	0	32	38	1	0	71
	%	0%	2%	2%	0%	0%	2%
Administratie	#	39	162	307	48	7	563
	%	10%	11%	17%	7%	3%	12%
Kookvrijwilliger	#	48	374	516	260,5	156	1355
	%	12%	26%	28%	39%	72%	30%
Tuinvrijwilliger	#	10	190	270	45	14	529
	%	3%	13%	15%	7%	6%	12%
Boodschappen	#	13	134,1	164	119	14	444
	%	3%	9%	9%	18%	6%	10%
Klussen	#	5	116	176	36	1	334
	%	1%	8%	10%	5%	0%	7%
Anders	#	44	267	235	146	22	713
	%	11%	18%	13%	22%	10%	16%
Totaal	#	391	1456	1844	671	216	4577

4.4 Coördinatoren en bestuursleden

Gemiddeld twee tot drie coördinatoren Bij een organisatie werken twee tot drie coördinatoren. Bij HCH's en PU's ligt dit aantal lager.

Tabel 4.13 Aantal Coördinatoren per type organisatie in 2018

		PZTh onbetaald N = 14	PZTh betaald N = 59	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 184
Aantal coördinatoren (Vrijwilligerscoördinatie)	#	22	100	96	73	8	6	305
Aantal coördinatoren (Algemene coördinatie)	#	2	38	37	62	5	3	147
Aantal coördinatoren (Totaal) ²	#	31	153	156	145	13	9	507
Extrapolatie		33	171	159	148	17	20	559
	gem	2,2	2,6	3,4	2,8	1,9	1,5	2,8

² Het aantal vrijwilligerscoördinatoren en algemeen coördinatoren is gesplitst uitgevraagd. Het bleek niet voor alle organisaties mogelijk dit te splitsen. Hierdoor is het totaal aantal coördinatoren geen optelling van het aantal vrijwilligerscoördinatoren en het aantal algemeen coördinatoren

Tabel 4.14 Aantal vrijwilligers per coördinator per type organisatie in 2018

		PZTh	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
		onbetaald	betaald					
		N = 15	N = 59	N = 46	N = 52	N = 7	N = 6	N = 185
Vrijwilligers per coördinator	#	10	15	29	35	60	41	26
Vrijwilligers per fte coördinatie (1 fte = 36 uur)	#	52	40	50	59	123	170	54

Coördinatoren meestal betaald Vrijwel alle hospices en BO's hebben betaalde coördinatoren in dienst. Betaalde coördinatoren van PZTh's hebben gemiddeld meer vrijwilligers onder hun hoede dan niet betaalde coördinatoren van PZTh's. 86% van alle coördinatie-uren bij alle organisaties totaal wordt vergoed. Laten we de organisaties die alleen onbetaalde coördinatoren in dienst hebben buiten beschouwing, dan is 89% van de coördinatie-uren betaald.

Tabel 4.15 Uren (betaalde) coördinatie per week per type organisatie in 2018

		PZTh	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
		onbetaald	betaald					
		N = 14	N = 59	N = 46	N = 51	N = 7	N = 6	N = 183
Uren coördinatie p/w (per org.)	gem	13	28	62	47	31	10	40
Uren betaald p/w (per org.)	gem		22	58	41	30	10	35
% betaalde uren	%		79%	93%	87%	98%	100%	86%

Bestuursleden De 1277* bestuursleden zijn werkzaam bij zowel de VPTZ-organisaties als de Vriendenstichtingen. In totaal hebben bestuursleden in 2018 81.778* uur aan inzet verricht. Organisaties hebben gemiddeld 7 bestuursleden (6,9). Bestuursleden zijn ook vrijwilligers en verrichten hun werkzaamheden onbetaald. Zowel de bestuursleden van organisaties als van de Vriendenstichtingen leveren een belangrijke bijdrage aan het mogelijk maken van het werk in de vrijwillige palliatieve terminale zorg.

Tabel 4.16 Aantal bestuursleden per type organisatie in 2018

Bestuursleden		PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
		N = 74	N = 46	N = 52	N = 7	N = 6	N = 185
Uitvoerende (vrijwilligers)organisatie	#	288	236	273	30		827
Extrapolatie		315	241	278	39		873
Vriendenstichting	#	66	152	117	29	9	373
Extrapolatie		72	155	119	37	20	404
Totaal	#	354	388	390	59	9	1200
Extrapolatie		387	396	398	76	20	1277

Tabel 4.17 Gemiddeld aantal bestuursleden (uitvoerende organisaties en vriendenstichting) per type organisatie 2010-2018

Jaar	Type	PZTh	BO	BTH	HCH	PU	Totaal
		N = 74	N = 46	N = 52	N = 7	N = 6	N = 185
2013	gem	4,7	8,7	8,5	7,8	2,6	6,4
2014	gem	5,4	8,3	8,2	6,7	1,7	6,7
2015	gem	5,1	8,9	7,7	7,4	1,0	6,6
2016	gem	4,9	8,9	7,4	7,3	1,2	6,4
2017	gem	4,8	9,0	7,5	6,3	3,6	6,5
2018	gem	4,8	8,4	7,5	8,4	1,5	6,5

*Geextrapoleerd cijfer

4.5 Betaalde medewerkers vanuit de beroepsmatige zorg

Beroepsmatige zorg in het hospice Er zijn ook andere disciplines werkzaam in de hospices naast coördinatoren en vrijwilligers. Deze beroepskrachten werken in alle hospices. Alleen bij HCH's en PU's staan ze op de loonlijst.

Enkele verschillen Complementaire zorg komt vooral voor in de HCH's. Ten behoeve van gasten in de BO's en BTH's zijn minder diëtisten en psychologen werkzaam ten opzichte van HCH's en PU's.

Aantallen organisaties met overige (betaalde) medewerkers Tabel 4.18 geeft weer in hoeveel (aantallen en %) van de organisaties in de betreffende categorie overige (betaalde) medewerkers werkzaam zijn.

Tabel 4.18 Overige (betaalde) zorgmedewerkers ten behoeve van gasten in het hospice (in %) in 2018

Overige (betaalde) medewerkers ten behoeve van gasten in het hospice		PZTh	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 111
Verzorgende	%		52%	71%	29%	67%	60%
	#		24	37	2	4	67
Verpleegkundige	%		100%	100%	100%	100%	97%
	#		46	52	7	6	109
Arts	%		100%	100%	100%	100%	96%
	#		46	52	7	6	108
Diëtist	%		13%	21%	14%	83%	21%
	#		6	11	1	5	23
Ergotherapeut/Fysiotherapeut	%		72%	63%	86%	100%	70%
	#		33	33	6	6	78
Geestelijk verzorger	%		91%	75%	100%	100%	85%
	#		42	39	7	6	94
Maatschappelijk werker	%		22%	10%	14%	83%	19%
	#		10	5	1	5	21
Psycholoog	%		17%	29%	14%	100%	27%
	#		8	15	1	6	30
Complementaire zorg (muziektherapie, creatieve therapie, aromatherapie, etc.)	%		59%	54%	100%	83%	60%
	#		27	28	7	5	67

4.6 Scholing

Scholingsplannen met name voor vrijwilligers Bijna alle organisaties hebben een scholingsplan voor vrijwilligers. Scholingsplannen voor coördinatoren en bestuursleden worden minder vaak gebruikt.

Tabel 4.19 Aantal organisaties dat scholingsplannen voor vrijwilligers heeft per type organisatie 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	89%	93%	94%	100%	100%	92%
Nee	%	11%	7%	6%	0%	0%	8%

Tabel 4.20 Aantal organisaties dat scholingsplannen voor coördinatoren heeft per type organisatie in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	61%	46%	56%	43%	100%	56%
Nee	%	39%	54%	44%	57%	0%	44%

Tabel 4.21 Aantal organisaties dat scholingsplannen voor bestuursleden heeft per type organisatie in 2018

		PZTh N = 75	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 186
Ja	%	32%	22%	6%	43%	33%	23%
Nee	%	68%	78%	94%	57%	67%	77%

Veel scholing In 2018 is het aantal deelnemers aan trainingen iets gedaald ten opzichte van het aantal in 2017. Een groot deel van de organisaties laat vrijwilligers en coördinatoren een introductie cursus volgen die men zelf heeft georganiseerd. Daarnaast wordt vaak gebruik gemaakt van het landelijke scholingsaanbod van de VPTZ Academie (basis- en verdiepingsmodules).

Tabel 4.22 Deelnemers aan trainingen VPTZ Academie (gemiddeld en totaal per organisatie) 2018

Deelnemers cursussen/bijeenkomsten VPTZ-academie		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Aantal organisaties dat een introductie cursus aanbiedt	<i>n</i>	26	23	19	1	4	73
Gemiddeld aantal deelnemers per training	gem	5	11	10	23	15	9
Totaal aantal deelnemers	#	130	250	192	23	59	654
Aantal organisaties dat vervoltraining aanbiedt	<i>n</i>	46	36	29	2		113
Gemiddeld aantal deelnemers per training	gem	10	23	17	7		16
Totaal aantal deelnemers	#	442	813	494	14		1763
Aantal organisaties dat training coördinatoren aanbiedt	<i>n</i>	33	30	30	2	1	96
Gemiddeld aantal deelnemers per training	gem	2	2	2	2	1	2
Totaal aantal deelnemers	#	75	64	55	3	1	198
Aantal organisaties dat training bestuurders/directeuren aanbiedt	<i>n</i>	10	11	8			29
Gemiddeld aantal deelnemers per training	gem	2	3	2			2
Totaal aantal deelnemers	#	23	29	15			67
Totaal aantal organisaties die training/cursus aanbieden	<i>n</i>	56	41	42	5	5	149
Totaal	gem	12	28	18	8	12	18
Totaal aantal deelnemers	#	670	1156	756	40	60	2682

Tabel 4.23 Deelnemers aan trainingen overige opleidingsinstituten (gemiddeld en totaal per organisatie) 2018

Deelnemers cursussen/bijeenkomsten overige opleidingsinstituten		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 52	HCH N = 7	PU N = 6	Totaal N = 185
Introductiecursus	<i>n</i>	26	16	26	3	1	72
	gem	8	12	13	18	7	11
	#	204	198	336	53	7	798
Vervolgtraining	<i>n</i>	21	10	24	2	2	59
	gem	18	40	39	40	40	32
	#	387	402	936	80	80	1.885
Trainingen coördinatoren	<i>n</i>	16	15	20	4		55
	gem	4	3	3	1		3
	#	58	50	69	4		181
Trainingen bestuurders/directeuren	<i>n</i>	2	3	1	1		7
	gem	5	3	2	1		3
	#	9	9	2	1		21
Totaal	<i>n</i>	44	25	36	5	3	113
	gem	15	26	37	28	29	26
	#	658	659	1.343	138	87	2.885

Tabel 4.24 Deelnemers themabijeenkomsten georganiseerd door eigen organisatie in 2018

	PZTh N = 69	BO N = 46	BTH N = 50	HCH N = 7	PU N = 5	Totaal N = 177
gem	62	107	86	137	65	84
#	4.262	4.913	4.323	959	327	14.784

Tabel 4.25 Deelnemers 2012 – 2018 (aantal type cursus en bijeenkomst)

extrapolatie		Introductie	Landelijke VPTZ	Eigen organisatie	Totaal
2012	#	1.681	1.239	17.674	20.595
2013	#	1.177	1.096	18.222	20.495
2014	#	3.195	1.696	16.700	21.590
2015	#	1.608	1.887	17.580	21.074
2016	#	1.509	1.812	18.089	21.411
2017	#	1.513	2.042	19.270	22.825
2018	#	1.665	2.326	16.956	20.947

5 Inkomsten

In dit hoofdstuk worden de inkomsten voor de dagelijkse exploitatie van alle organisaties besproken. De bijdragen die ontvangen worden in de opstartfase van nieuwe organisaties, zoals kortingen bij de aanschaf van de inrichting en giften om de organisatie te kunnen opstarten, vallen hier niet onder. In de eerste paragraaf wordt ingegaan op de inkomsten per organisatie per inkomstenbron. In de volgende paragrafen worden de bronnen afzonderlijk behandeld. In 2018 is voor de eerste keer een splitsing aangebracht in BTH's 2-3 bedden en BTH's met vier of meer bedden. Voor Palliatieve Units (PU's) is het moeilijk om de geldstromen verbonden aan het vrijwilligersdeel en het beroepsmatige deel uit elkaar te halen. Daarom is de vragenlijst over financiën achterwege gelaten voor PU's.

5.1 Totaal

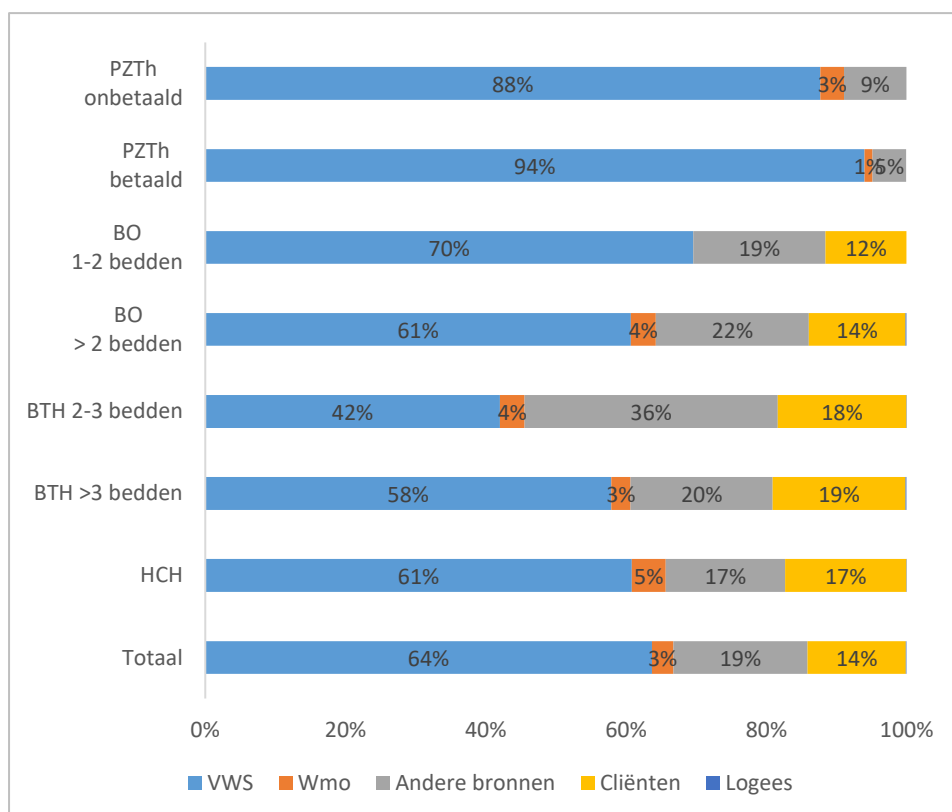
Gemiddelde inkomsten hoger De gemiddelde inkomsten zijn hoger (+17%) dan in 2017.

64% van inkomsten uit overheidssubsidies Veel organisaties krijgen inkomsten uit de landelijke subsidieregeling van het ministerie van VWS, slechts een klein aantal organisaties vraagt deze subsidie niet aan. De VWS-subsidie is de voornaamste bron van inkomsten (64% van alle inkomsten). Over het geheel van alle organisaties is de totale bijdrage vanuit de Wmo slechts 3%, vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Inkomsten uit andere bronnen De organisaties genereren ook inkomsten uit andere bronnen (Vriendenstichting, particulieren, bedrijfsleven, etc.). De inkomsten die men in 2018 uit andere bronnen genereerde (totaal 5,8 miljoen euro) is lager dan het jaar ervoor.

14% vanuit eigen bijdragen gasten In de meeste hospices betalen de gasten een eigen bijdrage; in totaal 4,2 miljoen euro. Dit ligt hoger dan in de bijdrage in 2017. Zij staan daarmee ook borg voor ongeveer 14% van de inkomsten, deze verhouding is wel gelijk met 2017. De bijdragen van logees in het hospice zijn zeer klein.

Figuur 5.1 Verhouding inkomsten 2018 per type organisatie

Gespecificeerde inkomsten Hieronder zijn de inkomsten verder gespecificeerd.

Tabel 5.1 Inkomsten gespecificeerd naar inkomstenbron en type organisatie in 2018

		PZTh onbetaald N = 15	PZTh betaald N = 59	BO 1-2 bedden N = 3	BO >2 bedden N = 42	BTH 2-3 bedden N = 13	BTH >3 bedden N = 34	HCH N = 8	Totaal N = 174
VWS	#	15	59	3	42	11	33	8	171
	%	88%	94%	70%	61%	42%	58%	61%	64%
	gem	€ 12.445	€ 61.580	€ 79.859	€ 179.330	€ 41.677	€ 169.913	€ 185.944	€ 111.956
	tot	€ 186.668	€ 3.633.215	€ 239.577	€ 7.531.848	€ 458.450	€ 5.607.120	€ 1.487.551	€ 19.144.429
Wmo	#	1	6		28	8	16	5	64
	%	3%	1%		4%	4%	3%	5%	3%
	gem	€ 7.261	€ 7.476		€ 15.837	€ 4.793	€ 16.594	€ 23.580	€ 14.333
	tot	€ 7.261	€ 44.853		€ 443.447	€ 38.345	€ 265.505	€ 117.900	€ 917.311
Andere bronnen	#	10	36	3	42	13	31	6	141
	%	9%	5%	19%	22%	36%	20%	17%	19%
	gem	€ 1.892	€ 5.155	€ 21.642	€ 64.486	€ 30.269	€ 63.285	€ 69.513	€ 40.782
	tot	€ 18.924	€ 185.581	€ 64.925	€ 2.708.418	€ 393.493	€ 1.961.834	€ 417.076	€ 5.750.251
Cliënten	#		1	3	38	12	31	5	90
	%		0%	12%	14%	18%	19%	17%	14%
	gem		€ 1.650	€ 13.259	€ 45.076	€ 16.690	€ 59.070	€ 84.491	€ 46.758
	tot		€ 1.650	€ 39.776	€ 1.712.883	€ 200.285	€ 1.831.166	€ 422.456	€ 4.208.216
Logees	#				7	3	10	2	22
	%				0%	0%	0%	0%	0%
	gem				€ 2.451	€ 52	€ 1.594	€ 311	€ 1.540
	tot				€ 17.159	€ 155	€ 15.937	€ 621	€ 33.872
Totale inkomsten	gem	€ 14.190	€ 65.514	€ 114.759	€ 295.566	€ 83.902	€ 284.752	€ 305.701	€ 172.725
	tot	€ 212.853	€ 3.865.299	€ 344.278	€ 12.413.755	€ 1.090.728	€ 9.681.563	€ 2.445.604	€ 30.054.080

5.2 VWS-subsidie

Om voor de VWS-subsidie voor 2018 in aanmerking te komen, moest een organisatie in 2018 ten minste aan de volgende voorwaarden voldoen:

- (1) De organisatie heeft in de periode 1 januari 2016 t/m 31 december 2016 (de zogenoemde referentieperiode) palliatieve terminale zorg verleend.
- (2) De organisatie heeft geen toelating in de zin van de Wet Toelating Zorginstellingen (Wtzi).

De beschikbare gelden (voor subsidiejaar 2018 in totaal € 21,9 miljoen) worden verdeeld op basis van het aantal in de referentieperiode ondersteunde cliënten in de verschillende settings (PZTh met en zonder betaalde coördinatie, BTH of HCH). Het gaat hierbij uitdrukkelijk om inzet van vrijwilligers door de VPTZ-organisatie, een Wtzi-toegelaten instelling zelf is uitgesloten van de regeling. Sinds 2017 wordt het budget jaarlijks opgehoogd met 3% om de verwachte stijging van het aantal sterfgevallen en meer inzet van vrijwilligers te compenseren. Tevens werd per 1 januari 2017 de inzet van VPTZ-vrijwilligers in Wtzi-toegelaten instellingen subsidiabel gesteld. Tot slot werd in 2018 het totale subsidiebudget nog eens opgehoogd met € 4 miljoen.

De VWS-subsidie is de belangrijkste bron van inkomsten In 2018 hebben 171 organisaties aangegeven VWS-subsidie te hebben ontvangen. Van hen heeft iedereen ook een bedrag ingevuld. Samen hebben zij ongeveer € 19,1 miljoen aan VWS-subsidie ontvangen. Wanneer we dit extrapoleren naar de totale populatie komen we uit op € 20,9 miljoen. De PU's zijn hier buiten beschouwing gelaten omdat zij geen aanspraak maken op deze regeling. In totaal werd er € 21,9 miljoen aan subsidie door het ministerie gereserveerd voor deze regeling. Dit betekent dat er met deze registratie 95,4% van de subsidie is 'verklaard'.

Tabel 5.2 VWS-subsidie 2018 per type organisatie

VWS		PZTh	PZTh	BO	BO	BTH	BTH	HCH	Totaal
		onbetaald	betaald	1-2 bedden	>2 bedden	2-3 bedden	>3 bedden		
		N = 15	N = 59	N = 3	N = 42	N = 11	N = 33	N = 8	N = 171
VWS	gem	€ 12.445	€ 61.580	€ 79.859	€ 179.330	€ 41.677	€ 169.913	€ 185.944	€ 111.956
	max	€ 26.907	€ 194.000	€ 153.000	€ 383.872	€ 68.000	€ 408.431	€ 259.469	€ 408.431
	tot	€ 186.668	€ 3.633.215	€ 239.577	€ 7.531.848	€ 458.450	€ 5.607.120	€ 1.487.551	€ 19.144.429

VWS-subsidie in 2018 Voor alle typen organisaties geldt dat er een stijging in de gemiddelde subsidies vanuit VWS te zien is ten opzichte van 2017. Dit wordt verklaard door eerdergenoemde ophoging van het subsidie met € 4 miljoen in 2018.

Tabel 5.3 VWS-subsidie 2012 – 2018 per type organisatie (gemiddelde bedragen)

VWS		PZTh	BO	BTH	HCH	Totaal
2012	gem	€ 34.632	€ 124.752	€ 124.406	€ 106.261	€ 75.439
2013	gem	€ 43.004	€ 145.428	€ 137.916	€ 120.039	€ 83.318
2014	gem	€ 37.042	€ 132.617	€ 132.659	€ 114.878	€ 83.917
2015	gem	€ 35.240	€ 133.080	€ 110.267	€ 112.910	€ 80.183
2016	gem	€ 38.474	€ 135.120	€ 107.289	€ 103.724	€ 81.277
2017	gem	€ 43.408	€ 141.246	€ 110.300	€ 184.906	€ 89.123
2018	gem	€ 51.620	€ 172.698	€ 137.854	€ 185.944	€ 111.956

5.3 Subsidies van gemeenten

De Wmo-subsidie (Wet maatschappelijke ondersteuning) is onder andere bedoeld voor huishoudelijke verzorging, verzekering, scholing van vrijwilligers en projecten. Gemeentes hebben de regie in de uitvoering van de Wmo. Voorwaarden en hoogte van de Wmo-subsidie verschillen dan ook per gemeente.

Een derde van de organisaties ontvangt Wmo-subsidie van de gemeente Dit is vergelijkbaar met vorig jaar. Belangrijk is de constatering dat 63% van de organisaties geen aanvraag voor Wmo-subsidie heeft ingediend of gehonoreerd heeft gekregen.

Tabel 5.4 Inkomsten uit Wmo 2018 per type organisatie

		PZTh onbetaald N = 1	PZTh betaald N = 6	BO 1-2 bedden N = 0	BO >2 bedden N = 28	BTH 2-3 bedden N = 8	BTH >3 bedden N = 16	HCH N = 5	Totaal N = 64
Wmo	gem	€ 7.261	€ 7.476		€ 15.837	€ 4.793	€ 16.594	€ 23.580	€ 14.333
	max	€ 7.261	€ 18.000		€ 43.172	€ 13.000	€ 48.550	€ 51.100	€ 51.100
	tot	€ 7.261	€ 44.853		€ 443.447	€ 38.345	€ 265.505	€ 117.900	€ 917.311

Gemiddelde inkomsten uit Wmo gestegen Ten opzichte van de opgaven van een jaar geleden zijn bij alle soorten organisaties, behalve de HCH's, de gemiddelde inkomsten uit Wmo gestegen.

Tabel 5.5 Inkomsten uit Wmo 2012 - 2018 per type organisatie

		PZTh	BO	BTH	HCH	Totaal
2012	gem	€ 6.554	€ 17.128	€ 8.447	€ 25.771	€ 13.413
2013	gem	€ 4.374	€ 16.349	€ 10.563	€ 26.532	€ 13.193
2014	gem	€ 7.430	€ 14.808	€ 11.113	€ 28.751	€ 13.795
2015	gem	€ 2.363	€ 10.282	€ 9.733	€ 26.901	€ 9.330
2016	gem	€ 6.309	€ 12.935	€ 11.580	€ 21.782	€ 12.144
2017	gem	€ 5.969	€ 14.231	€ 11.860	€ 25.070	€ 12.308
2018	gem	€ 7.445	€ 15.837	€ 12.660	€ 23.580	€ 14.333

5.4 Inkomsten uit andere bronnen

De organisaties krijgen ook inkomsten binnen via de Vriendenstichting, kerken en andere levensbeschouwelijke verbanden, het bedrijfsleven, particulieren en fondsen.

Iets minder dan tweederde heeft een Vriendenstichting Het hebben (en de noodzaak) van een Vriendenstichting hangt samen met de omvang, het werkterrein en de (ontstaans-)geschiedenis van de VPTZ-organisatie. Van de PZTh's heeft 46% een Vriendenstichting voor financiële ondersteuning van de organisatie. Dit percentage ligt veel hoger bij andere typen organisaties.

Een deel geen inkomsten uit andere bronnen 39% van de organisaties heeft geen inkomsten vanuit andere bronnen (fondsen of Vriendenstichting). Dit zijn veelal PZTh's.

Tabel 5.6 Organisaties met Vriendenstichting voor financiële ondersteuning per type organisatie in 2018

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 47	HCH N = 8	Totaal N = 175
Ja	%	46%	74%	66%	88%	61%
Nee	%	54%	26%	34%	13%	39%

Fondsenwerving verschillend per type Met name de BO's, BTH's en HCH's halen gemiddeld meer geld op via andere kanalen.

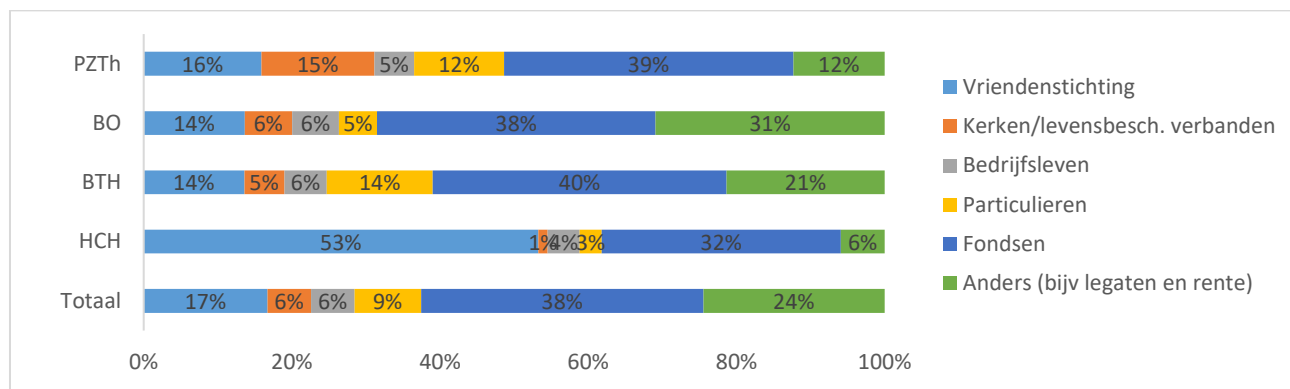
Tabel 5.7 Andere bronnen van inkomsten in 2018 per type organisatie (gemiddelde, maximale en totale bedragen)

		PZTh N = 46	BO N = 45	BTH N = 44	HCH N = 6	Totaal N = 141
Andere bronnen	gem	€ 4.446	€ 61.630	€ 53.530	€ 69.513	€ 40.782
	max	€ 36.924	€ 238.483	€ 173.205	€ 132.403	€ 238.483
	tot	€ 204.505	€ 2.773.343	€ 2.355.327	€ 417.076	€ 5.750.251

Tabel 5.8 Inkomsten uit andere bronnen per type organisatie

	PZTh N = 46	BO N = 45	BTH N = 44	HCH N = 6	Totaal N = 141
Andere gemeentelijke subsidies	€ 38.988	€ 155.099	€ 76.965		€ 271.052
Vriendenstichting	€ 26.292	€ 357.443	€ 309.804	€ 222.151	€ 915.690
Kerken/levensbeschouwelijke verbanden	€ 25.227	€ 167.604	€ 122.756	€ 5.273	€ 320.860
Bedrijfsleven	€ 8.899	€ 165.053	€ 130.762	€ 17.990	€ 322.704
Particulieren (donateurs, legaten)	€ 20.099	€ 134.869	€ 325.200	€ 12.500	€ 492.668
Fondsen	€ 64.600	€ 983.838	€ 904.048	€ 134.472	€ 2.086.958
Anders	€ 20.400	€ 809.438	€ 485.793	€ 24.690	€ 1.340.321
Totaal	€ 204.505	€ 2.773.343	€ 2.355.327	€ 417.076	€ 5.750.251

Figuur 5.7 Inkomsten uit andere bronnen per type organisatie

5.5 Eigen bijdrage cliënten en logees

Hospices vragen in veel gevallen een eigen bijdrage van de gast die de kosten moeten dekken van bijvoorbeeld voeding, bewassing, gas en elektra. Ook naasten die blijven overnachten, kan gevraagd worden om een bijdrage.

Eigen bijdrage is gebruikelijk Bij 96% van de hospices dragen de gasten bij in de kosten. Gemiddeld is deze bijdrage € 34,00 per persoon per dag. Dit is iets hoger dan in het voorgaande jaar toen het € 33,00 was. Bij 54% van de hospices wordt de naasten gevraagd om een bijdrage te leveren als men blijft logeren. Dit kost gemiddeld € 17,00. Het aantal PZTh's en BO's dat een bijdrage per inzet thuis of per intake thuis vraagt blijft stabiel. In sommige gevallen wordt deze eigen bijdrage alleen gevraagd als dit vergoed wordt door de ziektekostenverzekering van de cliënt.

Tabel 5.9 Eigen bijdrage cliënten per type organisatie

		PZTh N = 74	BO N = 46	BTH N = 47	HCH N = 8	Totaal N = 175
Per intake	%		4%			4%
	N		2			2
	gem		€ 34			€ 34
	max		€ 42			€ 42
Per inzet thuis	%	3%	7%			4%
	N	2	3			5
	gem	€ 25	€ 32			€ 29
	max	€ 25	€ 50			€ 50
Per dag hospice	%		96%	98%	88%	96%
	N		44	46	7	97
	gem		€ 32	€ 36	€ 31	€ 34
	max		€ 50	€ 55	€ 40	€ 55

Tabel 5.10 Inkomsten uit eigen bijdrage cliënten per type organisatie

		PZTh N = 1	BO N = 41	BTH N = 43	HCH N = 5	Totaal N = 90
Totale inkomsten eigen bijdrage gasten	gem	€ 1.650	€ 42.748	€ 47.243	€ 84.491	€ 46.758
	max	€ 1.650	€ 98.550	€ 164.000	€ 156.212	€ 164.000
	tot	€ 1.650	€ 1.752.659	€ 2.031.451	€ 422.456	€ 4.208.216

Tabel 5.11 Eigen bijdrage logees per dag per type organisatie

		PZTh	BO N = 46	BTH N = 47	HCH N = 8	Totaal N = 101
Ja	%		46%	68%	25%	54%
	N		21	32	2	55
	gem		€ 15	€ 18	€ 14	€ 17
	max		€ 30	€ 45	€ 18	€ 45

Tabel 5.12 Inkomsten uit eigen bijdrage logees

		PZTh	BO N = 7	BTH N = 13	HCH N = 2	Totaal N = 22
Totale inkomsten eigen bijdrage logees						
Totale inkomsten eigen bijdrage logees	gem		€ 2.451	€ 1.238	€ 311	€ 1.540
	max		€ 7.857	€ 5.000	€ 500	€ 7.857
	tot		€ 17.159	€ 16.092	€ 621	€ 33.872

6 Uitgaven

Dit hoofdstuk beschrijft allereerst de totale uitgaven in de dagelijkse exploitatie van de organisaties in 2018. De investeringen die noodzakelijk zijn in de opstartfase zijn hierbij niet meegenomen.

Daarna zijn de uitgaven verder gespecificeerd en de organisaties uitgesplitst. Er wordt een vergelijking met voorgaande jaren gemaakt. In paragraaf 6.3. van dit hoofdstuk is per soort organisatie aangegeven hoe groot de inkomsten en uitgaven waren wat betreft het vrijwilligersdeel. Ook wordt inzichtelijk gemaakt hoe groot de totale tekorten en de overschotten waren. In de laatste paragraaf worden ook deze cijfers vergeleken met die van voorgaande jaren. In 2018 is voor de eerste keer een splitsing aangebracht in BTH's 2-3 bedden en BTH's met vier of meer bedden.

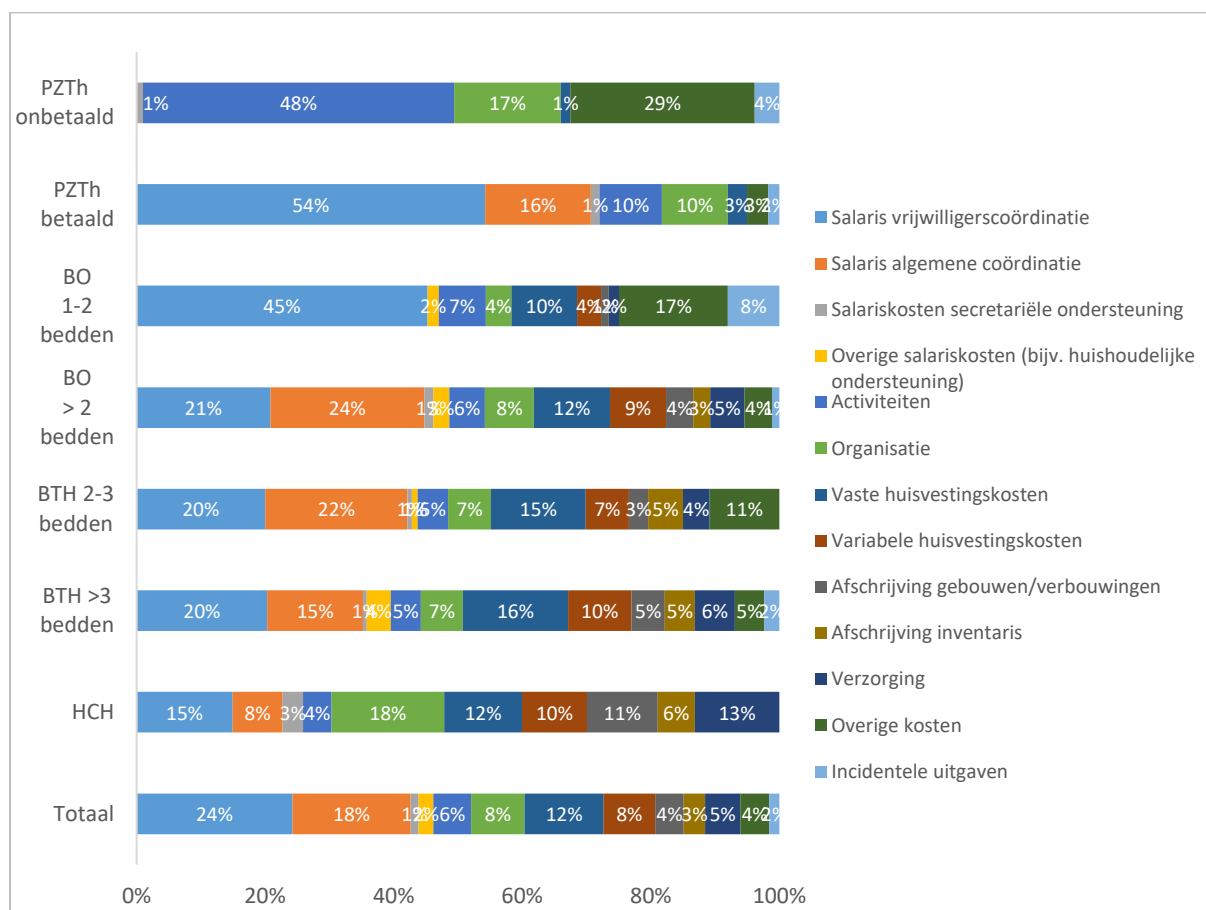
In deze registratie wordt geen rekening gehouden met geldstromen verbonden aan de beroepsmatige zorg. Voor HCH's is het lastig om de geldstromen verbonden aan het vrijwilligersdeel en het beroepsmatige deel uit elkaar te halen. Dit betekent dat de cijfers in dit hoofdstuk voor wat betreft HCH's met voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. Bij PU's is het onderdeel financiën niet uitgevraagd (zie paragraaf 1.3).

6.1 Alle uitgaven

Gemiddelde uitgaven iets hoger De gemiddelde uitgaven zijn hoger (+20%) dan in 2017. Deze stijging zien we vooral terug bij HCH's. Zoals eerder gemeld in de voorgaande alinea geeft dit mogelijk een wat vertekend beeld. Het is het beste om de uitgaven per type organisatie te bekijken.

Grootste uitgave salaris coördinator De grootste uitgavenpost voor de organisaties is het salaris van de coördinatoren (zowel vrijwilligerscoördinatoren als algemene coördinatie). In totaal is dit 42% van de uitgaven. Voor elke organisatie geldt dat er het minst wordt uitgegeven aan overige salariskosten (secretariële ondersteuning en overig).

Figuur 6.1 Verhouding uitgaven 2018 per type organisatie

Salaris Ook dit jaar is een onderscheid aangebracht tussen salaris vrijwilligerscoördinatie en salaris algemene coördinatie. Het is voor sommige organisaties lastig gebleken om deze bedragen gesplitst aan te leveren. Daarom moeten deze gesplitste cijfers met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Zo hoeft het feit dat er bij BO 1-2 bedden geen bedrag is ingevuld bij salaris algemene coördinatie, niet te betekenen dat er geen vorm van algemene coördinatie is.

Tabel 6.1 Uitgaven gespecificeerd naar kostenpost per type organisatie (in %, gemiddeld en totaal) 2018

		PZTh onbetaald N = 14	PZTh betaald N = 58	BO 1-2 bedden N = 3	BO >2 bedden N = 42	BTH 2-3 bedden N = 13	BTH >3 bedden N = 34	HCH N = 7	Totaal N = 171
Salaris vrijwilligerscoördinatie	#		51	1	25	7	26	7	117
	%		54%	45%	21%	20%	20%	15%	24%
	gem		€ 34.482	€ 153.000	€ 97.831	€ 32.012	€ 70.033	€ 44.912	€ 57.407
	tot		€ 1.758.574	€ 153.000	€ 2.445.782	€ 224.082	€ 1.820.848	€ 314.384	€ 6.716.670
Salaris algemene coördinatie	#		21		29	6	20	4	80
	%		16%		24%	22%	15%	8%	18%
	gem		€ 25.334		€ 97.305	€ 41.290	€ 66.667	€ 40.615	€ 63.717
	tot		€ 532.007		€ 2.821.835	€ 247.737	€ 1.333.334	€ 162.460	€ 5.097.373
Salariskosten secretariële ondersteuning	#	1	11		9	1	5	4	31
	%	1%	1%		1%	1%	1%	3%	1%
	gem	€ 1.500	€ 4.098		€ 18.068	€ 7.500	€ 10.443	€ 16.958	€ 10.863
	tot	€ 1.500	€ 45.082		€ 162.616	€ 7.500	€ 52.214	€ 67.832	€ 336.744
Overige salariskosten (bijv. huishoudelijke ondersteuning)	#			1	19	5	15		40
	%			2%	3%	1%	4%		2%
	gem			€ 5.800	€ 15.519	€ 1.975	€ 22.129		€ 16.062
	tot			€ 5.800	€ 294.861	€ 9.876	€ 331.934		€ 642.471
Activiteiten	#	13	50	2	34	8	26	5	138
	%	48%	10%	7%	6%	5%	5%	4%	6%
	gem	€ 5.725	€ 6.283	€ 12.390	€ 19.083	€ 6.648	€ 16.094	€ 18.515	€ 11.786
	tot	€ 74.420	€ 314.164	€ 24.780	€ 648.836	€ 53.182	€ 418.456	€ 92.576	€ 1.626.413
Organisatie	#	13	47	2	36	11	28	6	143
	%	17%	10%	4%	8%	7%	7%	18%	8%
	gem	€ 1.963	€ 7.070	€ 6.725	€ 24.948	€ 6.811	€ 21.015	€ 61.472	€ 16.095
	tot	€ 25.525	€ 332.269	€ 13.449	€ 898.144	€ 74.924	€ 588.418	€ 368.832	€ 2.301.561
Vaste huisvestingskosten	#	2	28	3	36	12	29	5	115
	%	1%	3%	10%	12%	15%	16%	12%	12%
	gem	€ 1.125	€ 3.494	€ 11.512	€ 38.617	€ 13.729	€ 50.441	€ 50.853	€ 29.623
	tot	€ 2.250	€ 97.838	€ 34.535	€ 1.390.202	€ 164.748	€ 1.462.788	€ 254.266	€ 3.406.627
Variabele huisvestingskosten	#		11	3	35	13	29	3	94
	%		0%	4%	9%	7%	10%	10%	8%
	gem		€ 982	€ 4.176	€ 29.304	€ 5.789	€ 30.518	€ 70.796	€ 23.634
	tot		€ 10.797	€ 12.528	€ 1.025.644	€ 75.255	€ 885.031	€ 212.387	€ 2.221.642
Afschrijving gebouwen/verbouwingen	#			1	13	4	15	3	36
	%			1%	4%	3%	5%	11%	4%
	gem			€ 4.200	€ 38.224	€ 8.335	€ 31.008	€ 76.940	€ 34.178
	tot			€ 4.200	€ 496.914	€ 33.338	€ 465.124	€ 230.821	€ 1.230.397
Afschrijving Inventaris	#	1	10	1	24	6	23	4	69
	%	0%	0%	0%	3%	5%	5%	6%	3%
	gem	€ 250	€ 353	€ 200	€ 13.115	€ 10.141	€ 18.108	€ 30.529	€ 13.307
	tot	€ 250	€ 3.531	€ 200	€ 314.748	€ 60.846	€ 416.487	€ 122.114	€ 918.176
Verzorging	#		2	2	32	11	29	6	82
	%		0%	2%	5%	4%	6%	13%	5%
	gem		€ 3.301	€ 2.683	€ 19.591	€ 4.185	€ 19.207	€ 45.982	€ 18.510
	tot		€ 6.601	€ 5.365	€ 626.904	€ 46.037	€ 557.002	€ 275.891	€ 1.517.800
Overige kosten	#	8	24	2	28	12	25	2	101
	%	29%	3%	17%	4%	11%	5%	0%	4%
	gem	€ 5.517	€ 4.414	€ 28.577	€ 17.907	€ 10.141	€ 16.414	€ 768	€ 12.299
	tot	€ 44.139	€ 105.932	€ 57.153	€ 501.382	€ 121.686	€ 410.346	€ 1.535	€ 1.242.173
Incidentele uitgaven	#	4	13	2	6	2	12	2	41
	%	4%	2%	8%	1%	0%	2%	0%	2%
	gem	€ 1.466	€ 4.337	€ 13.542	€ 22.410	€ 2.652	€ 17.511	€ 777	€ 10.751
	tot	€ 5.865	€ 56.378	€ 27.084	€ 134.462	€ 5.304	€ 210.131	€ 1.554	€ 440.778
Totaal	#	14	58	3	42	13	34	7	171
	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	gem	€ 10.996	€ 56.262	€ 112.698	€ 280.055	€ 86.501	€ 263.297	€ 300.665	€ 161.981
	tot	€ 153.949	€ 3.263.173	€ 338.094	€ 11.762.330	€ 1.124.515	€ 8.952.113	€ 2.104.652	€ 27.698.827

6.2 Kosten 2018 versus voorgaande jaren

Kostenstijging in 2018 De gemiddelde totale uitgaven zijn met 20% gestegen ten opzichte van 2017. Er zijn wel onderlinge verschillen, zowel binnen kostensoorten als tussen typen organisaties.

Kosten van verblijf per dag De gemiddelde kostprijs per dag verblijf van BTH's met 2 of 3 bedden is in 2018 € 201,- en van BTH's met 4 of meer bedden 2018 € 175,- (in 2017 was het € 172,- voor BTH's). Omdat slechts 15% van de BO's de gegevens gesplitst aanlevert, is dit bedrag voor BO's voor deze rapportage niet berekend.

Tabel 6.2 Gemiddelde uitgaven 2013 – 2018

		PZTh onbetaald	PZTh betaald	BO 1-2 bedden	BO >2 bedden	BTH 2-3 bedden	BTH >3 bedden	HCH	Totaal
Salaris coördinator	2013		€ 27.561	€ 98.122	€ 85.544			€ 46.345	€ 53.546
	2014		€ 28.095	€ 66.322	€ 74.924			€ 44.168	€ 50.557
	2015		€ 28.144	€ 115.000	€ 63.311			€ 44.154	€ 48.247
	2016		€ 32.182	€ 114.000	€ 76.886			€ 42.371	€ 52.738
	2017		€ 29.899	€ 132.000	€ 86.720			€ 31.336	€ 54.900
	2018		€ 31.814	€ 153.000	€ 97.548	€ 36.294	€ 68.569	€ 43.349	€ 59.970
	%		6%	16%	12%			38%	9%
Vaste huisvesting	2013	€ 1.732	€ 4.127	€ 11.955	€ 37.253			€ 80.087	€ 33.277
	2014		€ 3.458	€ 10.097	€ 38.310			€ 50.315	€ 32.353
	2015	€ 595	€ 3.074	€ 10.684	€ 33.253			€ 44.222	€ 25.491
	2016	€ 680	€ 3.521	€ 10.319	€ 34.467			€ 55.738	€ 29.588
	2017	€ 450	€ 2.923	€ 11.495	€ 37.748			€ 24.152	€ 27.796
	2018	€ 1.125	€ 3.494	€ 11.512	€ 38.617	€ 13.729	€ 50.441	€ 50.853	€ 29.623
	%	150%	20%	0%	2%			111%	7%
Variabele huisvesting	2013	€ 607	€ 1.905	€ 4.929	€ 25.380			€ 44.876	€ 21.900
	2014	€ 2.326	€ 1.352	€ 3.829	€ 22.726			€ 51.141	€ 19.322
	2015	€ 143	€ 332	€ 4.036	€ 21.326			€ 60.189	€ 18.640
	2016	€ 1.476	€ 736	€ 3.038	€ 24.976			€ 63.940	€ 21.689
	2017	€ 1.100	€ 1.270	€ 3.806	€ 22.165			€ 5.785	€ 17.357
	2018		€ 982	€ 4.176	€ 29.304	€ 5.789	€ 30.518	€ 70.796	€ 23.634
	%	-100%	-23%	10%	32%			1124%	36%
Activiteiten	2013	€ 7.826	€ 5.632	€ 18.123	€ 21.454			€ 16.057	€ 11.072
	2014	€ 7.248	€ 6.723	€ 8.458	€ 17.992			€ 17.243	€ 10.851
	2015	€ 6.682	€ 5.412	€ 10.726	€ 18.190			€ 11.786	€ 10.104
	2016	€ 4.474	€ 5.275	€ 12.715	€ 18.067			€ 14.956	€ 9.557
	2017	€ 4.744	€ 6.014	€ 9.391	€ 19.710			€ 20.464	€ 10.145
	2018	€ 5.725	€ 6.283	€ 12.390	€ 19.083	€ 6.648	€ 16.094	€ 18.515	€ 11.786
	%	21%	4%	32%	-3%			-10%	16%
Organisatie	2013	€ 2.700	€ 5.733	€ 5.385	€ 26.634			€ 26.801	€ 12.583
	2014	€ 3.689	€ 5.793	€ 9.632	€ 23.057			€ 11.053	€ 12.604
	2015	€ 3.748	€ 4.899	€ 5.960	€ 20.251			€ 19.811	€ 12.486
	2016	€ 2.683	€ 7.194	€ 4.974	€ 20.171			€ 61.340	€ 13.668
	2017	€ 2.727	€ 7.283	€ 6.307	€ 20.789			€ 19.766	€ 13.138
	2018	€ 1.963	€ 7.070	€ 6.725	€ 24.948	€ 6.811	€ 21.015	€ 61.472	€ 16.095
	%	-28%	-3%	7%	20%			211%	23%
Afschrijving gebouwen/ /verbouwingen	2016				€ 33.805			€ 38.546	€ 31.567
	2017				€ 30.241			€ 36.373	€ 25.433
	2018			€ 4.200	€ 38.224	€ 8.335	€ 31.008	€ 76.940	€ 34.178
	%				26%			112%	34%
Afschrijving inventaris	2016	€ 110	€ 442	€ 1.221	€ 10.025			€ 21.072	€ 11.942
	2017	€ 150	€ 1.080	€ 154	€ 9.324			€ 30.244	€ 12.504
	2018	€ 250	€ 353	€ 200	€ 13.115	€ 10.141	€ 18.108	€ 30.529	€ 13.307
	%	67%	-67%	30%	41%			1%	6%
Verzorging	2013			€ 2.721	€ 16.083			€ 39.293	€ 18.365
	2014			€ 1.996	€ 15.163			€ 41.354	€ 17.694
	2015			€ 1.891	€ 13.659			€ 20.681	€ 14.640
	2016			€ 1.876	€ 16.379			€ 17.695	€ 14.649
	2017	€ 4.520		€ 1.533	€ 18.023			€ 48.032	€ 15.446
	2018		€ 3.301	€ 2.683	€ 19.591	€ 4.185	€ 19.207	€ 45.982	€ 18.510
	%	-100%		75%	9%			-4%	20%
Secretariële ondersteuning	2013		€ 6.246		€ 12.342			€ 25.807	€ 11.138
	2014	€ 937	€ 5.534		€ 20.151			€ 37.393	€ 11.521
	2015	€ 415	€ 4.575		€ 9.538			€ 20.821	€ 7.303
	2016	€ 1.600	€ 8.728		€ 16.186			€ 23.244	€ 12.506
	2017		€ 3.742		€ 16.788			€ 16.451	€ 10.571
	2018	€ 1.500	€ 4.098		€ 18.068	€ 7.500	€ 10.443	€ 16.958	€ 10.863
	%		10%		8%			3%	3%
Overig	2013	€ 2.336	€ 2.685	€ 8.384	€ 14.948			€ 23.739	€ 12.172
	2014	€ 2.575	€ 4.057	€ 6.723	€ 11.573			€ 20.526	€ 10.074
	2015	€ 3.455	€ 3.239	€ 10.467	€ 12.948			€ 6.338	€ 10.116
	2016	€ 4.517	€ 3.299	€ 9.224	€ 14.456			€ 39.491	€ 11.100
	2017	€ 3.120	€ 4.384	€ 13.293	€ 12.249			€ 1.366	€ 9.048
	2018	€ 5.517	€ 4.414	€ 28.577	€ 17.907	€ 10.141	€ 16.414	€ 768	€ 12.299
	%	77%	1%	115%	46%			-44%	36%
Incidentele uitgaven	2013	€ 1.875	€ 2.625	€ 16.000	€ 51.759			€ 5.963	€ 18.650
	2014	€ 852	€ 1.916	€ 10.529	€ 13.644			€ 27.054	€ 9.930
	2015	€ 2.359	€ 3.012	€ 6.405	€ 7.092			€ 2.930	€ 5.056
	2016	€ 2.329	€ 3.652	€ 6.070	€ 14.876			€ 18.567	€ 8.939
	2017	€ 927	€ 8.443	€ 1.000	€ 29.136				€ 13.434
	2018	€ 1.466	€ 4.337	€ 13.542	€ 22.410	€ 2.652	€ 17.511	€ 777	€ 10.751
	%	58%	-49%	1254%	-23%				-20%
Totaal	2013	€ 11.700	€ 48.047	€ 99.943	€ 268.576			€ 235.576	€ 125.204
	2014	€ 11.949	€ 50.700	€ 92.881	€ 229.819			€ 226.236	€ 127.558
	2015	€ 12.794	€ 53.185	€ 88.069	€ 231.371			€ 197.805	€ 126.836
	2016	€ 10.341	€ 55.058	€ 69.883	€ 242.689			€ 298.994	€ 132.056
	2017	€ 10.212	€ 54.338	€ 87.194	€ 257.756			€ 144.340	€ 135.268
	2018	€ 10.996	€ 56.262	€ 112.698	€ 280.055	€ 86.501	€ 263.297	€ 300.665	€ 161.981
	%	8%	4%	29%	9%			108%	20%

6.3 Tekort en overschot

Resultaat op basis van eigen opgave Er is een splitsing gemaakt van het exploitatieresultaat exclusief en inclusief giften, donaties en bijdragen Vriendenstichtingen. Exclusief deze aanvullende gelden geeft 48% van alle organisaties aan een tekort te hebben. Inclusief de aanvullende bijdragen daalt dat percentage naar 19%. Als we de (gemiddelde) saldi afzetten tegen de uitgaven zien we dat de organisaties gezamenlijk een tekort hebben van 5% (exclusief). Wanneer de giften, donaties en bijdragen Vriendenstichtingen hierbij wordt opgeteld, wordt het tekort opgevuld en is er sprake van een overschot van 8%.

Tabel 6.3 Exclusief giften, donaties en bijdragen Vriendenstichtingen in 2018

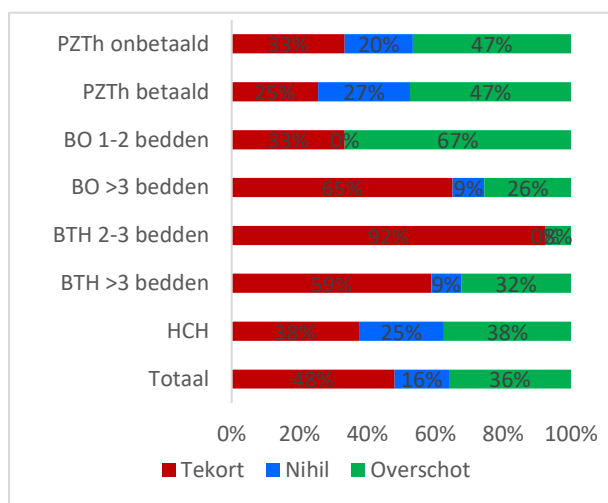
Resultaat (eigen opgave)		PZTh onbetaald N = 15	PZTh betaald N = 59	BO 1-2 bedden N = 3	BO >2 bedden N = 43	BTH 2-3 bedden N = 13	BTH >3 bedden N = 34	HCH N = 8	Totaal N = 175
Tekort	#	5	15	1	28	12	20	3	84
	%	33%	25%	33%	65%	92%	59%	38%	48%
	€	€ -9.748	€ -92.232	€ -63.000	€ -951.048	€ -387.596	€ -1.246.340	€ -264.115	€ -3.014.079
	gem	€ -1.950	€ -6.149	€ -63.000	€ -33.966	€ -32.300	€ -62.317	€ -88.038	€ -35.882
Nihil	#	3	16		4		3	2	28
	%	20%	27%	0%	9%	0%	9%	25%	16%
Overschot	#	7	28	2	11	1	11	3	63
	%	47%	47%	67%	26%	8%	32%	38%	36%
	€	€ 17.796	€ 319.112	€ 11.183	€ 476.316	€ 15.000	€ 357.928	€ 274.607	€ 1.471.942
	gem	€ 2.542	€ 11.397	€ 5.592	€ 43.301	€ 15.000	€ 32.539	€ 91.536	€ 23.364
Saldo	Tot	€ 8.048	€ 226.880	€ -51.817	€ -474.732	€ -372.596	€ -888.412	€ 10.492	€ -1.542.137
	gem	€ 537	€ 3.845	€ -17.272	€ -11.040	€ -28.661	€ -26.130	€ 1.312	€ -8.812
% v/d uitgaven	%	5%	7%	-15%	-4%	-33%	-10%	0%	-5%

Tabel 6.4 Inclusief giften, donaties en bijdragen Vriendenstichtingen in 2018

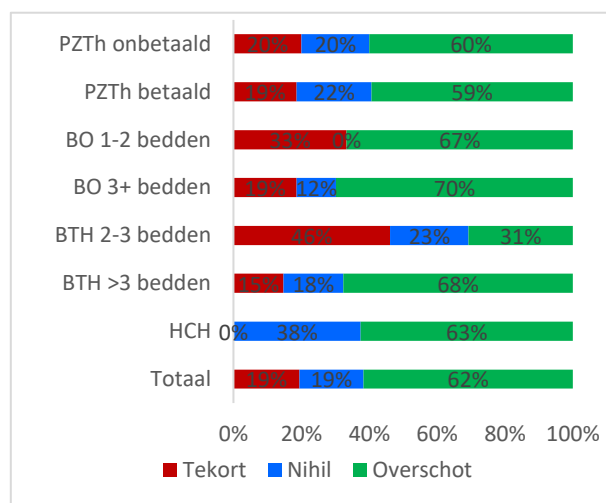
Resultaat (eigen opgave)		PZTh onbetaald N = 15	PZTh betaald N = 59	BO 1-2 bedden N = 3	BO >2 bedden N = 43	BTH 2-3 bedden N = 13	BTH >3 bedden N = 34	HCH N = 8	Totaal N = 175
Tekort	#	3	11	1	8	6	5		34
	%	20%	19%	33%	19%	46%	15%	0%	19%
	€	€ -2.139	€ -63.077	€ -4.000	€ -148.963	€ -141.488	€ -258.130		€ -617.797
	gem	€ -713	€ -5.734	€ -4.000	€ -18.620	€ -23.581	€ -51.626		€ -18.170
Nihil	#	3	13	-	5	3	6	3	33
	%	20%	22%	0%	12%	23%	18%	38%	19%
Overschot	#	9	35	2	30	4	23	5	108
	%	60%	59%	67%	70%	31%	68%	63%	62%
	€	31.367	448.865	11.183	1.209.221	32.900	754.851	502.051	2.990.438
	gem	3.485	12.825	5.592	40.307	8.225	32.820	100.410	27.689
Saldo	Tot	€ 29.228	€ 385.788	€ 7.183	€ 1.060.258	€ -108.588	€ 496.721	502.051	€ 2.372.641
	gem	€ 1.949	€ 6.539	€ 2.394	€ 24.657	€ -8.353	€ 14.609	€ 62.756	€ 13.558
% v/d uitgaven	%	18%	12%	2%	9%	-10%	6%	21%	8%

Resultaat op basis van inkomsten/uitgaven Er moet rekening mee worden gehouden dat sommige organisaties een mix vormen van thuis/hospice en/of vrijwilligers/beroepskrachten, en dat daardoor zuivere toewijzing van kosten en opbrengsten extra lastig is.

Figuur 6.2 Exclusief giften, donaties en bijdragen Vriendenstichting

Figuur 6.3 Inclusief giften, donaties en bijdragen Vriendenstichting

Deze weergave gaat over de verdeling van het aantal organisaties binnen type organisatie, naar het saldo van hun exploitatieresultaat. Voor de hoogte van de bedragen van de gemiddelde tekorten en overschotten verwijzen we naar de vorige pagina.

6.4 Ontwikkeling inkomsten/uitgaven 2013-2018

Inkomsten gestegen De totale gemiddelde inkomsten zijn bij alle typen organisaties, met uitzondering van de HCH's hoger in vergelijking met voorgaande jaren.

Tabel 6.5 Ontwikkeling gemiddelde inkomsten 2013 – 2018 per type organisatie

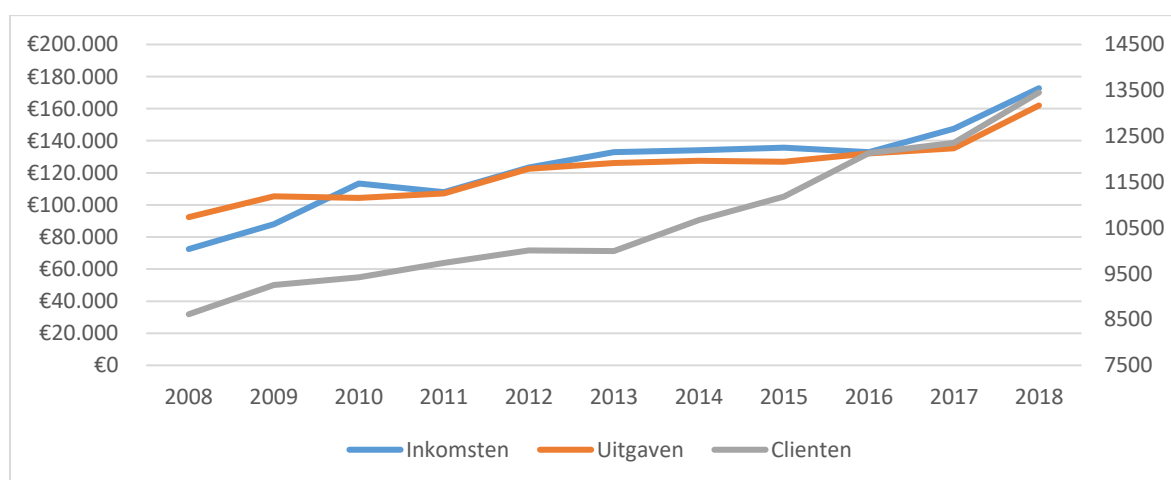
		PZTh	BO	BTH	HCH	Totaal
2013	gem	€ 38.590	€ 255.342	€ 235.492	€ 222.787	€ 132.938
2014	gem	€ 40.767	€ 221.802	€ 225.279	€ 199.518	€ 134.034
2015	gem	€ 40.284	€ 236.044	€ 197.367	€ 230.914	€ 135.585
2016	gem	€ 43.616	€ 227.395	€ 194.369	€ 225.408	€ 132.851
2017	gem	€ 49.448	€ 244.437	€ 206.675	€ 317.260	€ 147.366
2018	gem	€ 56.009	€ 284.025	€ 227.908	€ 305.701	€ 172.725
verschil 2017-2018	%	13%	16%	10%	-4%	17%

Iets meer uitgegeven De organisaties hebben in 2018 meer uitgegeven dan vorig jaar. De HCH's hadden in 2017 minder uitgegeven dan in 2016, maar dit bedrag is in 2018 weer gestegen. Dat het voor HCH's moeilijk is de kosten voor beroepsmatige zorg te splitsen van het vrijwilligersdeel zal dit mogelijk beïnvloeden.

Tabel 6.6 Ontwikkeling gemiddelde uitgaven 2013 – 2018 per type organisatie

		PZTh	BO	BTH	HCH	Totaal
2013	gem	€ 36.840	€ 246.872	€ 202.340	€ 235.576	€ 126.030
2014	gem	€ 40.267	€ 215.404	€ 196.549	€ 226.236	€ 127.558
2015	gem	€ 41.629	€ 214.839	€ 187.203	€ 197.805	€ 126.836
2016	gem	€ 43.291	€ 224.965	€ 180.358	€ 298.994	€ 132.056
2017	gem	€ 45.933	€ 246.385	€ 186.087	€ 144.340	€ 135.268
2018	gem	€ 47.879	€ 269.373	€ 213.261	€ 300.665	€ 161.981
verschil 2017-2018	%	4%	9%	15%	108%	20%

Figuur 6.4 Ontwikkeling inkomsten, uitgaven en cliënten 2008-2018

Bijlage 1 Kengetallen per provincie

Tabel 1.1 Aantal organisaties per provincie

	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord- Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid- Holland
PZTh	1	2	1	19	3	7	14	4	10	4	1	9
BO		2	4	6	1		2	7	3	5	3	13
BTH	4	1		5	5	6	4	8	6	3		10
HCH				1			1	3		3		
PU					1	1	2	1				1
Totaal	5	5	5	31	10	14	23	23	19	15	4	33

Tabel 1.2 Aantal cliënten en vrijwilligers en bedbezetting in 2018 per provincie

Kerngetallen provincie		Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord- Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid- Holland
cliënten	tot	271	263	439	1.594	394	1.070	1.624	1.915	1.036	726	329	2.316
vrijwilligers	tot	332	287	402	1.324	555	849	1.114	1.886	797	1.013	255	2.286
bedbezetting	%	65%	60%	84%	77%	67%	75%	70%	77%	59%	78%	80%	81%

Tabel 1.3 Aantal ondersteunde cliënten in 2018 per type organisatie en provincie

	Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	Noord- Brabant	Noord- Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Zuid- Holland
PZTh	77	90	50	766	120	512	1.087	250	539	146	155	353
BO		114	389	420	59		201	786	201	391	174	1.202
BTH	194	59		321	173	400	87	501	296	102		694
HCH				87			89	378		87		
PU					42	158	160	67				
Totaal	271	263	439	1.594	394	1.070	1.624	1.982	1.036	726	329	2249